

Strategická doporučení k celistvému řešení problému předsudečného násilí a nenávistných projevů

Zmocněnkyně vlády pro lidská práva

**Pracovní skupina k předsudečnému násilí
a nenávistným projevům**

2025

**Úřad vlády
České republiky**

Obsah

Úvodní slovo.....	1
Úvod	3
Obecná část	8
Současný stav boje proti předsudečnému násilí a nenávisným projevům v Česku	8
Aktuální situace v ČR pohledem mezinárodních doporučení	12
Boj s předsudečným násilím a nenávisnými projevy v činnosti mezinárodních organizací a EU	13
Účel doporučení	16
Typy doporučení	16
Uživatelé doporučení.....	17
Principy a hodnoty.....	17
Doporučení v konkrétních oblastech	19
Kontinuální a účinná mezirezortní spolupráce	19
Vzdělávání a prevence.....	19
Komunikace a média	23
Oznamování, zaznamenávání, vyšetřování a sběr dat.....	30
Oběti	38
Legislativa	42
Další zdroje.....	45

Úvodní slovo

Předsudečné násilí a nenávisné projevy jsou zásadním problémem, který si více než kdy jindy nemůžeme dovolit ignorovat. Předsudky jsou jistě staré jako lidstvo samo a určité formy nesnášenlivosti mají hluboké historické kořeny u nás i v zahraničí. Nicméně naše společnost čelí právě v posledních letech rostoucí polarizaci, posílené významně pandemií covidu či dynamickým geopolitickým vývojem. Společenské krize jsou bohužel provázány mj. i fenoménem hledání „viníků“ ekonomických i jiných nesnází, a to často z řad těch nejzranitelnějších menšin. Atmosféra strachu a napětí ve společnosti výskyt předsudečného násilí a nenávisných projevů umocňují. Významnou roli hrají informační technologie. Online platformy a sociální sítě přirozeně upřednostňují logiku trhu před společenskou soudržností, přičemž vědomě posilují extrémní a nenávisné hlasy, které vylučují celé menšinové skupiny ze společenské diskuze. To je v příkrém rozporu s principy participativní demokracie, přičemž s vyloučením roste marginalizace, stigmatizace a další prohlubování již existujících předsudků.

Stát proto musí říci jednoznačné NE a prosazovat politiku nulové tolerance vůči rasismu a dalším formám předsudečné nesnášenlivosti. Jednoduchá řešení však pro tuto komplexní problematiku neexistují. Předsudečné násilí je výhradně otázkou trestního práva, u nenávistných verbálních projevů však může jít i o rovinu občanskoprávní, či dokonce oblast právem neregulovanou, do níž navíc vstupuje ústavně chráněná svoboda projevu. V obou případech je však potřeba předsudkům a předsudečnému násilí čelit celistvě – formou prevence, vzdělávání, osvěty, účinné trestní odpovědi, podpory a ochrany obětí či citlivé, neviktimizující komunikace a šíření pozitivních narativů.

S tím souvisí, že jde o problematiku přesahující vícero rezortů a zahrnující mnoho dalších aktérů. Týká se legislativy, činností policejních orgánů a justice, statistiků a analytiků, poskytovatelů péče obětem, vzdělávacích institucí nebo tiskových mluvčích. Proto je nezbytným předpokladem účinného přístupu k problematice koordinovaná mezirezortní spolupráce. Přes skvělou práci řady institucí a neziskových organizací může být právě absence kultury spolupráce nejzásadnějším limitem. To se týká spolupráce na národní úrovni, ale též na úrovni mezinárodní. Řada států EU, Rady Evropy či OBSE má významně pokročilejší systémy a politiky v této oblasti. Vedle závazků plynoucích z mezinárodního práva nabízejí mezinárodní organizace komplexní doporučení, založená na těch nejlepších praxích, k nimž mj. ČR přistoupila přinejmenším v rovině závazků politických.

Doporučení, která zde předkládám na základě více než ročního mezirezortního úsilí koordinovaného Odborem lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády České republiky, mají za cíl nastavit společný směr, na kterém se v rámci mnou ustavené pracovní skupiny shodli relevantní orgány veřejné moci, experti a expertky, zástupci občanské společnosti a zástupci dotčených skupin. Každý uživatel těchto doporučení musí následně – dle příslušné role a gesce – posoudit, která doporučení dokáže realizovat a v jakém časovém horizontu. Účinná implementace bude v každém případě nadále záviset na pokračujícím koordinovaném mezirezortním přístupu zahrnujícím hlas občanské společnosti.

Klára Šimáčková Laurenčíková

zmocněnkyně vlády pro lidská práva

Úvod

Tématu předsudečných trestných činů, resp. předsudečného násilí (angl. tradičně *hate crime*) a nenávistných projevů (angl. tradičně *hate speech*)¹ se v Česku ale i v řadě dalších států, dlouhodobě nedostává dostatečné pozornosti. Jde o problém, který je snadné podcenit. Příslušníci komunit dotčených předsudečným násilím často státním institucím moc nedůvěřují, incidenty vůči nim namířené nehlásí, a když už tak učiní, případně oznámí-li incidenty organizacím občanské společnosti (v něž mohou mít oběti větší důvěru), stát nedisponuje účinnými mechanismy zaznamenávání či účinné podpory obětem tak, aby byly incidenty konzistentně zachycovány ve statistikách. Je tedy velmi problematické opírat tezi o potřebnosti koordinovanější odpovědi na dané fenomény o oficiální statistiky státu, nicméně podle kvalifikovaných odhadů je státním orgánům oznamována přibližně naprostá menšina všech případů a oficiální statistiky v každém případě reflektují jen určitou špičku ledovce problému.² Stát je přitom vázán mezinárodními právními i politickými závazky vztahujícími se k účinné a holistické odpovědi na dané fenomény. Je jeho odpovědností, např. nepředchází-li účinně předsudečnému násilí, má-li nefunkční legislativu, nesplňuje-li závazek na účinné vyšetřování předsudečného násilí či neposkytuje-li komplexní podporu obětem.

Předsudečné násilí a nenávistné projevy mají dopady primárně do psychické a fyzické integrity oběti. Jsou hluboce traumatizující, neboť na jednotlivce je útočeno pro to, kým jsou, jakou mají barvu kůže, původ, etnicitu, pohlaví, sexuální orientaci, genderovou, resp. rodovou identitu či zdravotní stav, a útok může přijít kdykoli, bez varování, jelikož k výběru oběti pachatelem dochází často náhodně. Je tomu tak proto, že pachatelé předsudečného násilí si oběti vybírají na základě jejich skutečné či domnělé skupinové příslušnosti – jako takové jsou tedy pro ně vzájemně zaměnitelné. I proto újma, kterou dané činy působí, přesahuje jednotlivé oběti. Případy, jako byl útok na slovenský klub Tepláreň, rezonují v celé společnosti – a zejména v zasažené komunitě. Předsudečné násilí vytváří pocit společenské ostrakizace.

Skupiny, které čelí předsudečnému jednání, se následně obávají zapojit do společenského a veřejného života (lze tedy mluvit o tzv. mrazivém efektu na svobodu slova a participaci). To platí i o jejich vztahu s orgány veřejné správy. Předsudky jejich zaměstnanců totiž zrcadlí předsudky široké společnosti. Například Romové často nedůvěřují policii. Nevěří, že se bude vážně zabývat projevy protiromských předsudků, včetně násilí či např. nezákonných projevů v online prostředí (anticikanismu). Policii vnímají v kontextu svých zkušeností ze školství, zdravotnictví, s obecní samosprávou i dalšími institucemi – tedy jako součást systémově diskriminačního prostředí. Podobnou zkušenost má i řada dalších skupin. Případy předsudečných útoků pocit nesounáležitosti umocňují – a zároveň související nedůvěra vůči příslušným orgánům komplikuje možnost předsudečnému násilí efektivně čelit.

Aktuální přístup státní správy na strategické úrovni spojuje problematiku předsudečného násilí a extremismu. To může vést k mylnému závěru, že jde o problém související s radikalizací či extremistickými skupinami a hnutími. Předsudky jsou však celospolečenským problémem – nejde o exkluzivní doménu osob na okrajích politického spektra. Pokud například někdo fyzicky napadne trans osobu na ulici kvůli genderové identitě, nelze z toho vyvozovat závěry o

---

¹ Viz terminologická poznámka níže.

² Více na: [FRA: Encouraging hate crime reporting - The role of law enforcement and other authorities](#).

politickém přesvědčení pachatele. Proto se i okolní státy již většinově odvracejí od paradigmatu, že předsudečné násilí je spjata s extremismem, a přistupují k němu jako k samostatnému tématu. Tématu, které vyžaduje vlastní expertizu, vlastní data, vlastní strategický rámec. A činí tak především způsobem zaměřeným primárně na oběti samotné (tzv. *victim-centred approach*).

Problematiku předsudečného násilí a nenávistných projevů je třeba vnímat v širším kontextu. Nelze ji řešit pouze prostřednictvím trestního práva. Nadměrná kriminalizace je nežádoucím zásahem do svobody slova a je kontraproduktivní. Svoboda slova však zahrnuje, jak povinnost státu nezasahovat, tak chránit jednotlivce před zásahy ostatních. Proto i tento dokument na problém nahlíží mnohem širěji, včetně odpovědí státu netrestní povahy.

Novou a důležitou oblastí je v tomto ohledu regulace online platforem, tedy internetových služeb, které umožňují uživatelům vzájemné sdílení jimi vytvářeného obsahu. V kontextu nenávistných projevů jde především o sociální sítě, byť se nenávistné projevy mohou vyskytovat i na dalších platformách, jako jsou online tržiště, videohry nebo pornografické servery. Regulací této oblasti se velmi proaktivně zabývá Evropská unie, jejíž klíčovou právní úpravou je v tomto směru nařízení o digitálních službách (DSA)³. Nařízení nechává posouzení, jaký obsah je nelegální a škodlivý, na současné legislativě, respektive na podmínkách platforem. Upravuje však proces moderace nezákonného a škodlivého obsahu ze strany platforem, včetně povinností vyhodnocovat systémová rizika a podnikat proti nim kroky. Nařízení je třeba implementovat přijetím zákona; návrh zákona o digitální ekonomice je projednáván v Parlamentu⁴. K praktické implementaci tohoto nařízení též míří některá z doporučení níže.

Tento dokument není závaznou strategií. Jde o doporučení odborné skupiny, kterou zřídila zmocněnkyně vlády pro lidská práva, Klára Šimáčková Laurenčíková. Skupina zahrnovala zástupce občanského i akademického sektoru, státních institucí, orgánů činných v trestním řízení i komunit dotčených předsudečným násilím. Činnost skupiny vycházela jednak z mezinárodního právního rámce, který sestává z „tvrdých“ právních závazků Česka, zejména pak závazné judikatury Evropského soudu pro lidská práva, jednak z mezinárodních doporučení typu *soft law*, zejména pak dvou doporučení Výboru ministrů Rady Evropy k boji s nenávistnými projevy (*hate speech*) (2022) a k boji s předsudečným násilím (*hate crime*) (2024), které Česko v rámci Rady Evropy podpořilo. Skupina pracovala formou tematických setkání, na kterých byla diskutována doporučení mezinárodních organizací i další podklady. Část tohoto materiálu nazvaná „Doporučení v konkrétních oblastech“ je členěna právě podle těchto tematických jednání. Skupina se sešla k tématům: 1) vzdělávání a prevence, 2) komunikace a média, 3) under-reporting, zaznamenávání a sběr dat, 4) oběti a legislativa. Nadto Úřad vlády ČR uspořádal úvodní setkání skupiny a konzultaci jejích výstupů se zástupci skupin ohrožených předsudečným násilím. Podklady pro jednání a zpracování výstupů zajistil Úřad vlády ČR, v některých případech společně s aktivními členy skupiny (v roli zpravodajů).

Adresáty těchto doporučení jsou zejména orgány veřejné správy. V některých případech jde o konkrétní ústřední orgány státní správy, jinde je žádoucí co nejširší zapojení všech relevantních

---

³ [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES \(nařízení o digitálních službách\).](#)

⁴ [Návrh zákona o digitální ekonomice \(Sněmovní tisk 776 v 9. období Poslanecké sněmovny\).](#)

institucí. Protože veřejná správa potřebuje k efektivní odpovědi na předsudečnou nenávist partnery, obsáhli jsme též doporučení adresovaná nestátním aktérům. Nejde přitom o hodnocení jejich stávající práce, ale o možné kroky, kterými lze v rámci společné snahy čelit předsudečnému násilí a nenávisti. Těmito aktéry jsou zejména média, internetové platformy či politici.

Důležité pojmy

Považujeme za účelné vymezit hlavní pojmy. Nejde o definice v legislativním, resp. právním smyslu. Definice, na základě kterých by mohlo být prováděno zaznamenávání, monitoring a účinný sběr dat, by například měly být ve světle těchto doporučení předmětem dalších navazujících jednání. Současně je třeba poznamenat, že definic je ve českém i mezinárodním prostředí celá řada, přičemž tyto definice nejsou vždy vzájemně kompatibilní. Kloníme se k terminologii, která bere v potaz dlouhodobý, ustálený a v rozličných kontextech práva a veřejných politik funkční přístup, jakož i specifickou lingvistiku v českém prostředí.

Předsudečná nenávist – souhrnný pojem pro problematiku předsudečného násilí a nenávistných projevů, použitý např. v Koncepci boje proti extremismu a předsudečné nenávisti Ministerstva vnitra. Tento termín v dokumentu příliš nepoužíváme, neboť považujeme za nutné reflektovat konzistentně a důsledně rozdíly mezi předsudečným násilím, tj. trestnými činy případně přestupky, definovanými předsudečnou pohnutkou, na straně jedné, a nenávistnými projevy (online i offline prostředí, typicky podněcování), pro něž motiv definičním znakem typicky naopak není, na straně druhé. Pojem současně ani neodpovídá ustálené terminologii v mezinárodním právu, politikách či odborné literatuře.

Předsudečné trestné činy – souhrnný pojem pro předsudečné násilí a nenávistné projevy spadající výhradně do kategorie trestního práva.

Předsudečné násilí – trestný čin, případně přestupek, spočívající zejména v násilném jednání, přímém vyhrožování, ale také například v poškozování majetku, který je motivován předsudkem, tj. s předsudečným motivem. Předsudečná pohnutka namířená např. na skutečnou nebo domnělou „rasu“, barvu kůže, jazyk, náboženství, národnost nebo etnický původ, věk, zdravotní postižení, pohlaví, genderovou identitu či sexuální orientaci obětí způsobuje větší společenskou škodlivost.

Nenávistný projev – všechny druhy projevů, které podněcují, podporují, šíří nebo ospravedlňují násilí, nenávist nebo diskriminaci vůči osobě nebo skupině osob, nebo které je očerňují z důvodu jejich skutečných nebo přisuzovaných osobních vlastností nebo postavení, jako je „rasa“, barva kůže, jazyk, náboženství, národnost nebo etnický původ, věk, zdravotní postižení, pohlaví, genderová identita či sexuální orientace. Nenávistný projev může (i) naplňovat skutkovou podstatu trestného činu, (ii) být předmětem občanskoprávního nebo správního řízení, případně (iii) být společensky škodlivý, přesto však právně neomezitelný z pohledu mezinárodních závazků ČR a jejího ústavního pořádku.

Předsudečný incident – incident spočívající v jednání, které může naplňovat skutkovou podstatu předsudečného trestného činu či přestupku, u něhož protiprávnost či předsudečná povaha ještě nebyla jako taková vyhodnocena orgány činnými v trestním řízení či příslušnými

správnými orgány, nicméně je přesto třeba jej jako takový zaznamenat v té nejranější fázi, tj. bezprostředně po incidentu, případně kdykoli později.

Ohlašování/oznamování předsudečného incidentů (*reporting*) – oznámení případu typicky ze strany oběti, ať už policii (trestní oznámení) nebo organizaci občanské společnosti.

Under-reporting – fenomén nenahlašování předsudečných incidentů, způsobený zejména nedůvěrou obětí v příslušné instituce. Under-reporting je zvláště závažným problémem ve vztahu k oznamování policii; k neziskovým organizacím mohou mít oběti větší důvěru.

Zaznamenávání předsudečných trestných činů (*recording*) – zahrnutí možného předsudečného motivu, resp. předsudečné povahy v případě nenávistných projevů, u nichž je předsudek součástí základní skutkové podstaty, do spisu tak, aby mohl být předsudečný motiv, resp. předsudečná povaha, zohledněna dále v průběhu trestního procesu. Účinné zaznamenávání je naprosto zásadní pro (i) účinné vyšetřování, (ii) identifikaci zvláště zranitelné oběti a (iii) sběr dat.

Sběr dat – tvorba statistik zejména pro účely analýzy a tvorby veřejných politik (v oblastech prevence, podpory obětí, komunikace a hodnocení efektivity přijatých opatření).

Dotčené skupiny/komunity – skupiny osob, které jsou na základě své sdílené identity, např. věku, etnicity, sexuální orientace, genderu, náboženského vyznání aj. více ohrožené předsudečným násilím a nenávistnými projevy. Za dotčené komunity nepovažujeme např. profesní nebo zájmové skupiny, jestliže nejsou tvořeny z významné části osobami, které sdílejí skupinovou identitu.

Intersekcionalita – analytický rámec, který se zabývá vícečetnou diskriminací a studiem vzájemných interakcí společenských identit. Klíčovým poznatkem intersekcionality je, že vícečetná diskriminace, kterou zažívají například romské ženy, je specifická a kvalitativně odlišná od diskriminace mířené vůči jedné z těchto identit. Příkladem takové specifické diskriminace může být v případě romských žen praxe nezákonných a nedobrovolných sterilizací.

Anticikanismus – specifická forma rasismu, kterému Romové čelí kvůli svému etnickému původu, kultuře nebo životnímu stylu. Zahrnuje mimo jiné popírání či schvalování genocidy Romů, nedobrovolné sterilizace, stereotypizaci Romů jako zločinců či institucionální postupy vedoucí k segregaci romské menšiny. Definici anticikanismu formulovala Mezinárodní aliance pro připomínání holocaustu (IHRA) a jednomyslně ji též schválila vláda ČR⁵. Definice je právně nezávazná.

---

⁵ Více na: [Vláda dnes jednomyslně přijala právně nezávaznou definici anticikanismu | Vláda České republiky](#).

Použité zkratky

CDADI – Řídící výbor Rady Evropy k nediskriminaci (*Steering Committee on Anti-Discrimination, Diversity and Inclusion*)

CEPOL – Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva

ČTÚ – Český telekomunikační úřad

DSA – nařízení o digitálních službách

ECRI – Evropská komise proti rasismu a intoleranci ([*European Commission against Racism and Intolerance*](#)) v rámci Rady Evropy

ETŘ – Evidence trestního řízení

FRA – Agentura EU pro základní práva (*Fundamental Rights Agency*)

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

IKSP – Institut kriminologie a sociální prevence

JA ČR – Justiční akademie ČR

MF – Ministerstvo financí

MK – Ministerstvo kultury

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MSp – Ministerstvo spravedlnosti

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV – Ministerstvo vnitra

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

MZ – Ministerstvo zdravotnictví

NCTEKK – Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě

NNO – Nestátní neziskové organizace

NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství

OBSE – Organizace pro spolupráci a bezpečnost

OČTŘ – orgány činné v trestním řízení

ODIHR – Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (*Office for Democratic Institutions and Human Rights*)

PČR – Policie ČR

PN a NP – předsudečné násilí a nenávistné projevy

RRTV – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

ÚDHPSH – Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí

ÚOOÚ – Úřad pro ochranu osobních údajů

ÚSKPV – Úřad služby kriminální policie a vyšetřování

ÚV ČR – Úřad vlády ČR

Obecná část

Současný stav boje proti předsudečnému násilí a nenávistným projevům v Česku

Tématem předsudečného násilí a nenávistných projevů se zabývá státní správa, nestátní sektor i soukromá sféra. Iniciativy v této oblasti mívají rozmanitá zaměření – jde například o podporu obětí, strategickou komunikaci, legislativní změny, boj proti extremismu či ochranu konkrétních menšin. Klíčovou roli sehrávají v „ekosystému“ Česka resorty Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti či Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dále Policie ČR, státní zastupitelství, soudy a další. Ve vztahu k romské menšině pak zásadní roli sehrává vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny a konečně také Úřad vlády, jenž je jednak gestorem Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030, jednak resortem kompetentním k řešení otázek diskriminace a nesnášenlivosti obecně. V oblasti boje s předsudečným násilím navazuje na předchozí snahy⁶ a využívá unikátního postavení Odboru lidských práv a ochrany menšin, který zajišťuje chod několika pracovních a poradních orgánů vlády zaštiťujících nejen dotčené rezorty, ale také řadu viktimizovaných skupin a občanskou společnost, jejíž role v boji s dotčenými fenomény je naprosto zásadní.

Strategické dokumenty

Klíčovým dokumentem je zejména aktuální Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti 2021–2026 v gesci Ministerstva vnitra. Koncepce definuje pojem „projevy předsudečná nenávisti“. Podle Koncepce nemusí projevy předsudečné nenávisti naplňovat skutkovou podstatu některého z trestných činů. Hlavní odlišnost od extremismu je spatřována v tom, že se jich dopouštějí osoby, které nutně nejsou členy či příznivci extremistických hnutí a neusilují o svržení demokratického systému. Koncepce popisuje rizika související s předsudečnou nenávistí a zdůrazňuje též potřebu soustředit se na nenávistné projevy a nenávistně motivované trestné činy pachatelů bez extremistického pozadí. Přesto se extremismem zabývá do výrazně větší hloubky než předsudečným násilím a předsudečnými nenávistnými projevy.

---

⁶ Viz <https://www.osce.org/odihr/406352>.

Na Konceptci boje proti extremismu a předsudečné nenávisti 2021–2026 navazují Akční plány boje proti extremismu a předsudečné nenávisti, které jsou vydávány zpravidla na období dvou let. Kromě Akčních plánů Ministerstvo vnitra též vydává pravidelné zprávy o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území Česka za jednotlivé roky.⁷

Mezi další relevantní strategické dokumenty patří:

Název	Gesce
Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030	ÚV ČR
Strategie sociálního začleňování 2021-2030	MPSV
Koncepce integrace cizinců - "Ve vzájemném respektu"	MV
Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025	ÚV ČR
Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2027	MV
Strategie prevence kriminality Ministerstva spravedlnosti	MSP
Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027	MV

Další strategické dokumenty jsou v procesu přípravy či schvalování. Zejména jde návrh Národní strategie boje proti antisemitismu⁸ a Návrh vládní strategie rovnosti a odstraňování bariér důstojného života LGBTI+ lidí v ČR.⁹

Komunikační aktivity veřejné správy

Významnou iniciativou v oblasti nenávistných projevů byl projekt *Hatefree Culture* Odboru pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR. Projekt vznikl v roce 2014 jako součást programu Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti a byl podporován z Fondů EHP a Norska. Původní plánovaný konec v roce 2017 byl prodloužen do května 2024, kdy byl přerušen na dobu neurčitou.

Ve volebním období Poslanecké sněmovny 2021–2025 se zaměření komunikačních aktivit posunulo směrem ke vzniku systému strategické komunikace státu. Strategická komunikace je na rozdíl od jiných komunikačních odvětví (např. PR) zaměřená na naplňování strategických cílů příslušné instituce. K tomu využívá metody odrážející aktuální vývoj digitální komunikace a

⁷ Přehled strategických dokumentů Ministerstva vnitra dostupný zde:

<https://mv.gov.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>.

⁸ Více na: [Lipavský: ČR připravuje národní strategii boje proti antisemitismu - Tvoříme Evropu](#) a [Návrh vládní strategie rovnosti a odstraňování bariér důstojného života LGBTI+ lidí v ČR 2021–2026 je připravena k připomínkám | Vláda České republiky](#).

nových médií, díky kterým předjímá či reaguje na veřejné mínění a šíření určitých narativů, které neodpovídají cílům dané instituce. Například u tématu veřejného zdraví může být strategickým cílem zvýšit proočkovanost, a strategická komunikace za tímto účelem čelí tvrzením o škodlivosti vakcín (tzv. *antivax*). Stejně tak v oblasti nenávistných projevů může strategická komunikace přispět k dlouhodobé deeskalaci napětí, snížení výskytu násilí a posilování důvěry dotčených komunit ve veřejné instituce. Strategická komunikace, která je citlivá vůči rozmanitosti ve společnosti a která spojuje a nikoli rozděluje, může být přínosným nástrojem veřejné politiky, který je vhodný pro každý rezort. Strategická komunikace by se měla zaměřovat též na zvyšování povědomí ohrožených komunit o jejich právech a možnostech pomoci. Její součástí by měla být i edukace aktivních přihlížejících jako osob, které mohou přirozeně reagovat na předsudečný incident a poskytovat laickou podporu lidem v nepříjemné situaci. Zásadní je též krizová komunikace, která je oproti té strategické reaktivnější a krátkodobější. Je důležitá při komunikaci ve vztahu k akutním situacím, u kterých hrozí zvyšování napětí ve společnosti. Na celostátní úrovni se v posledních letech také začala intenzivně rozvíjet operativní spolupráce při řešení akutních problémových situací mezi vládní zmocněnkyní pro záležitosti romské menšiny Lucíí Fukovou, resorty, krajskými koordinátory pro romské záležitosti a Pracovní skupinou pro bezpečnost Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny a kraje usilují také o větší participaci lokálních zástupců romské menšiny při řešení regionálních situací.

Strategickou a krizovou komunikací se zabývají zejména tyto instituce:

Název	Instituce
Oddělení strategické komunikace tým – KRIT (Krizový informační tým)	MV
PR Pohotovost (2020–duben 2024) ¹⁰	MMR
Oddělení strategické komunikace	MZV
Odbor strategické komunikace	ÚV ČR
Národní koordinátor strategické komunikace	ÚV ČR

Další aktivity orgánů veřejné správy

Tématem předsudečné nenávisti se zabývá Institut pro kriminologii a sociální prevenci, který je výzkumnou organizací v rezortu Ministerstva spravedlnosti. IKSP realizuje viktimologické výzkumy¹¹, které umožňují získat ucelenější obraz o reálném zasažení populace trestnou činností.

Další projekty a nestátní sektor

Významnou roli v oblasti nenávistných projevů a předsudečného násilí hrají též organizace a instituce zaměřené na podporu obětí, výzkumu a advokační či osvětovou činnost. Tyto subjekty

¹⁰ Více na: <https://mistoprovsechny.cz/info/3/pro-samospravy>.

¹¹ Dostupné z: <https://www.iksp.cz/viktimologicky-vyzkum>.

hrají zásadní roli a v mnoha případech nahrazují nedostatečnou aktivitu státu například v oblasti poskytování podpory obětem, šíření osvěty nebo ve sběru dat o předsudečných incidentech. Jde o subjekty, které se zabývají předsudečným násilím a nenávisťnými projevy komplexně jako například organizace In IUSTITIA. In IUSTITIA pravidelně realizuje výzkumná šetření a sběr dat na území ČR, zviditelňuje téma předsudečné nenávisti a nové poznatky o něm a pomáhá obětem.

Částečně se předsudečným násilím zabývá například organizace Fórum pro lidská práva, případně také subjekty podporující konkrétní dotčenou skupinu (ROMEIA, Prague Pride, Trans*parent). Výzkumy či odborné publikace vznikají též na Masarykově univerzitě v Brně.

Jde například o tyto organizace a projekty:

Subjekt	Příklady činnosti
In IUSTITIA	<p>Poradna Justýna – bezplatná poradna pro oběti předsudečné trestné činnosti. Poskytuje sociální poradenství, právní pomoc a terapeutickou podporu.¹²</p> <p>Projekt Právem proti předsudkům – projekt uskutečněný společně s Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci za podpory Nadace OSF. Součástí projektu je výzkumná činnost, advokační činnost s cílem změnit legislativu, strategická litigace, zviditelňování získaných poznatků a navázání spolupráce s policií a dotčenými skupinami. Z dotčených komunit se projekt zabýval zejména osobami se zdravotním postižením a LGBTI+.¹³</p> <p>Projekt Chyba v zákoně (součást projektu Právem proti předsudkům).¹⁴</p>
T-Mobile ve spolupráci s In IUSTITIA a Nadací Via	<p>Grantová výzva Česko bez předsudků – grantová výzva, která má za cíl podpořit projekty bojující proti předsudečnému násilí.¹⁵</p>
ROMEIA	<p>sCan Project – projekt financovaný z fondů EU koordinovaný ze strany <i>International League Against Racism and Antisemitism</i> (LICRA), jehož cílem je zkoumat a potírat nenávisťné projevy v online prostoru. V Česku projekt implementovala ROMEIA.¹⁶</p>

¹² Více na: <https://in-ius.cz/poradna/>.

¹³ Více na: <https://www.pravemprotipredsudkum.cz/>.

¹⁴ Více na: <https://www.chybavzakone.cz/o-projektu>.

¹⁵ Více na: <https://www.nadacevia.cz/nabidka-programu/fond-t-mobile/cesko-bez-predsudku/>.

¹⁶ Více na: <https://scan-project.eu/the-project/>.

Prague Pride ve spolupráci s In IUSTITIA, spolkem Queer Geography a Národním ústavem duševního zdraví	Projekt #ozvise, jehož cílem bylo pomoci obětem předsudečného násilí a upozornit na nutnost hlásit předsudečné incidenty a možnosti podpory pro oběti. ¹⁷
ARA ART	Organizace se věnuje romské LGBTI+ komunitě. Realizuje například projekt Oda Na Kames -To nechceš , zaměřený na posílení boje proti předsudečnému násilí a nenávistným projevům vůči Romům. ¹⁸
Fórum pro lidská práva	Publikace Stíhání digitální nenávisti vůči Romům: Příručka opatření pro Českou republiku (2024) vydaná ve spolupráci s ROMEA a Evropským centrem pro práva Romů (ERRC). ¹⁹
Trans*parent	Organizace, která se věnuje prosazování práv transgender, nebinárních a intersex osob. Kromě jiného se též zabývá předsudečným násilím a nenávistnými projevy vůči těmto osobám (transfobie). ²⁰
Federace židovských obcí	Pravidelně publikuje Výroční zprávu o projevech antisemitismu v ČR, která shromažďuje podrobná data o antisemitských incidentech. ²¹
Masarykova univerzita	Vytvoření publikace "Stručně o předsudečném násilí (nejen) pro neslyšící" podpořené ve výzvě Česko bez předsudků. ²²

Aktuální situace v ČR pohledem mezinárodních doporučení

Dle aktuální zprávy OBSE/ODIHR²³ v Česku nedostatečně funguje mechanismus zaznamenávání předsudečného násilí a statistiky neumožňují dostatečné oddělení předsudečného násilí od jiných trestných činů, zejména pak nenávistných projevů (např. trestný čin podněcování k nenávisti nebo trestný čin hanobení), kdy mimo jiné trestněprávní odpověď je v rovině vyšetřování odlišná, neboť nejde, zjednodušeně řečeno, o prokazování

¹⁷ Více na: <https://www.praguepride.com/mlcenim-se-nic-nezmeni-o-utocich-je-treba-mluvit-kampan-ozvise-motivuje-hlasit-predsudecne-nasili/>.

¹⁸ Více na: <https://www.araart.cz/cs/o-nas>.

¹⁹ Další materiály vytvořené ve spolupráci s ROMEA a ERRC: <https://forumhr.eu/cs/boj-proti-nenavistnym-projevum-cr/>.

²⁰ Více na: <https://jsmetransparent.cz/pro-trans-lidi/obrana-proti-transfobii/>.

²¹ Dostupná z: [Výroční zpráva o projevech antisemitismu v České republice za rok 2023 | Federace židovských obcí v ČR](#).

²² Více na: <https://www.teiresias.muni.cz/cz/veda-a-vyzkum/projects/cesko-bez-predsudku>.

²³ Czech Republic Hate Crime Report 2023. Dostupná z: <https://hatecrime.osce.org/reporting/czech-republic/2023>.

předsudečného motivu, ale spíše o vypořádání se s ústavně zaručenou svobodou projevu, která je v případech *hate speech* v online nebo offline prostoru vždy potenciálně ve hře. ODIHR zároveň doporučuje posilovat povědomí v rámci policie o tom, jak odpovídat na předsudečné násilí. ODIHR ocenil snahu o vzdělávání státních zástupců v této oblasti.

Předsudečné nenávisti se věnuje též monitoring antidiskriminačního orgánu ECRI v rámci Rady Evropy. ECRI Česku doporučuje podporovat organizace občanské společnosti a spolupracovat s nimi na sledování trestných i jiných forem nenávistných projevů. To je žádoucí mimo jiné proto, že české úřady vůbec neregistrují nenávistné projevy, které nejsou protiprávní. ECRI dále doporučuje změny trestního zákoníku, které povedou k rozšíření předsudečných pohnutek o sexuální orientaci a genderovou identitu. Pro posílení odpovědi na nenávistné projevy ECRI doporučuje vznik horké linky pro trestné činy z nenávisti, pověření konkrétních policistů funkcí komunitní styčné osoby s cílem oslovit zranitelné skupiny, vytvořit plán pro zvýšení diverzity a rozmanitosti, za účelem zvýšení náboru policistů z menšinového prostředí a nadále organizovat a rozšiřovat školení policistů, státních zástupců a dalších orgánů. Nakonec ECRI doporučuje realizaci kampaní proti nenávisti a aby se držitelé veřejné moci zdrželi používání nenávistných projevů.²⁴

Boj s předsudečným násilím a nenávistnými projevy v činnosti mezinárodních organizací a EU

V nedávných letech bylo na mezinárodní úrovni vypracováno velké množství dokumentů, které pomáhají státům lépe nastavit politiky v oblasti boje s předsudečným násilím. Jde například o analýzy, doporučení, sbírky dobré praxe či statistiky. Dále existují platformy pro mezinárodní spolupráci a též možnosti podpory pro implementaci mezinárodních doporučení na národní úrovni. Jedná se zejména o:

Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE (ODIHR)

Účastnické státy OBSE, včetně ČR, přistoupily k celé řadě politických závazků, které lze souhrnně označit jako tzv. komprehensivní přístup k boji s předsudečným násilím – jedná se o oblasti zaznamenávání, sběru dat, vyšetřování, vzdělávání policejních složek, státních zástupců a soudců či podpory.²⁵

Vlajkovou lodí ODIHR je každoroční zpráva o *hate crime*²⁶, tj. předsudečném násilí, která mapuje předsudečné incidenty napříč regionem OBSE s pomocí dat od členských států, ale též od občanské společnosti. Data o předsudečném násilí jsou vzhledem k nízké míře oznamování i nedostatkům v procesu sběru dat plná mezer – právě proto je klíčové srovnání mezi státy a s daty neziskových organizací či poznatky z viktimizačních průzkumů.

---

²⁴ [Zpráva ECRI Česká republika 2020](#).

²⁵ Viz rozhodnutí Ministerské rady OBSE č. 4/03, 10/05, 13/06, či 9/09.

²⁶ ODIHR Hate Crime Report 2023. Dostupné z: <https://hatecrime.osce.org/hate-crime-data>. Zpráva ODIHR monitoruje *hate crime*, předsudečné násilí, definované jako trestný čin spáchaný s předsudečnou pohnutkou, tj. definice nezahrnující např. skutky typu hanobení či podněcování k nenávisti (paragrafy 355 a 356 TZ), pro které není předsudečná pohnutka znakem kvalifikované skutkové podstaty přitěžující okolností, ale je obsažena přímo v definici samotného TČ.

ODIHR dále vypracoval řadu dokumentů a realizuje školení. Například jde o diagnostický proces národních politik na podporu obětí, školení pro policii nebo školení pro státní zástupce. V roce 2024 ODIHR realizoval výše uvedený diagnostický proces v Česku ve spolupráci s Úřadem vlády ČR a Ministerstvem spravedlnosti. Výsledná doporučení jsou též zahrnuta v tomto dokumentu.

Rada Evropy

Rada Evropy se předsudečnému násilí věnuje na základě článku 14 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, který obsahuje zákaz diskriminace a ve spojení s články 2, 3 a 8 také povinnost účinně vyšetřit předsudečné trestné činy, případně jinak účinně odpovědět na nenávistné projevy, např. občanskoprávní cestou.²⁷ Rada Evropy též vytvořila kurz HELP pro vzdělávání právních profesionálů v této oblasti, který byl vyučován pro posluchače z řad soudců, státních zástupců a jejich asistentů a následně zveřejněn zdarma online²⁸ nebo manuál pro činnost policie v oblasti předsudečného násilí proti LGBTI+ osobám²⁹. Dále v rámci Rady Evropy funguje několik těles, která se zabývají problematikou z různých úhlů:

- Řídící výbor Rady Evropy k nediskriminaci CDADI, který koordinuje mezivládní spolupráci,
- pracovní skupiny, které vytvořily Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy k boji s předsudečným násilím³⁰ a Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy k boji s nenávistnými projevy³¹ (tato doporučení byla významným podkladem pro přípravu tohoto dokumentu, viz zdroje u jednotlivých oblastí),
- Komise proti rasismu a netoleranci ECRI, která monitoruje ochranu lidských práv ve vztahu k rasismu, diskriminaci, xenofobii, antisemitismu a netoleranci.

Evropská komise

Základním právním rámcem pro EU v oblasti zločinů z nenávisti je Rámcového rozhodnutí Rady o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva.³² Rozhodnutí zavazuje státy k tomu, aby kriminalizovaly v něm vymezené nenávistné projevy – týká se však pouze předsudečných pohnutek na základě rasy, barvy pleti, náboženství nebo národnostního či etnického původu. V roce 2021 Komise navrhla rozšíření výčtu tzv. evropských zločinů (*eurocrimes*) podle čl. 83 odst. 1 SFEU o nenávistné projevy a předsudečné trestné činy.³³ Pokud by k tomu došlo, evropské právo by prostřednictvím směrnic upravovalo

---

²⁷ Viz např. rozsudek ESLP ve věci *Balázs proti Maďarsku* (č. 15529/12), rozsudek ze dne 20. října 2015, a mnoho dalších.

²⁸ [Council of Europe HELP: Hate speech and hate crime | Council of Europe HELP.](#)

²⁹ [CM/Rec\(2024\)4 Policing Hate Crime against LGBTI persons: Training for a Professional Police Response.](#)

³⁰ [Recommendation CM/Rec\(2024\)4 of the Committee of Ministers to member States on combating hate crime.](#)

³¹ [Recommendation CM/Rec\(2022\)16 of the Committee of Ministers to member States on combating hate speech.](#)

³² [Rámcového rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva.](#)

³³ [SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Inkluzivnější a bezpečnější Evropa: rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti.](#)

minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v této oblasti trestné činnosti. K přijetí je však nutný konsenzus všech členských států, ke kterému zatím nedošlo, ačkoli Evropská komise³⁴ a Evropský parlament³⁵ od té doby urgovaly na nutnost jednotné ochrany před předsudečnými trestnými činy.

Evropská komise se na předsudečnou nenávist zaměřuje především z pohledu základních práv a nediskriminace. Komise vydala zejména následující akční plány cílící na boj proti rasismu a konkrétní dotčené skupiny:

- [Unie rovnosti: Akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025](#),
- [Strategie EU pro boj proti antisemitismu a podporu židovského života \(2021–2030\)](#),
- [Strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů \(2020-2030\)](#),
- [Strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020-2025](#),
- [Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021-2030](#).

V roce 2016 se Komise dohodla s Facebookem, Microsoftem, Twitterem a YouTube na „Kodexu chování pro boj proti nezákonným nenávistným projevům online“. Tento kodex byl ještě dále rozšířen o další platformy. V lednu 2025 byl „Revidovaný kodex chování pro boj proti nezákonným nenávistným projevům online+“ začleněn do regulačního rámce nařízení o digitálních službách.³⁶

Důležitým nástrojem při Evropské komisi je Skupina na vysoké úrovni EU k boji s nenávistnými projevy a předsudečným násilím (*EU High Level Group on combating hate speech and hate crime*).³⁷ Skupina slouží jako platforma pro výměnu dobré praxe. V rámci skupiny jsou zřízeny podskupiny zaměřené na: metodiku sběru dat, posilování vnitrostátních kapacit v oblasti předsudečné nenávisti, nenávistné projevy online a podporu obětí. Podskupiny spolupracují s relevantními agenturami EU (CEPOL, FRA) a s ODIHR. Implementačním snahám přispívá Evropská komise též finančně v rámci *European Partnerships*. Úřad vlády ČR v rámci tohoto partnerství organizuje zahraniční studijní cesty pro sběr dobré praxe při boji proti předsudečnému násilí.

Součástí působení proti předsudečnému násilí je také péče o oběti a posilování jejich práv v kontextu [Strategie EU v oblasti práv obětí \(2020-2025\)](#), která ukládá Evropské komisi provádět hlavní zásady pro zajištění ochrany a podpory pro oběti předsudečných trestných činů a nenávistných projevů.

Agentura EU pro základní práva (FRA)

FRA nahlíží na předsudečné násilí perspektivou zákazu diskriminace (čl. 21 Listiny základních práv EU) a práva na přístup ke spravedlnosti (čl. 47 Listiny základních práv EU). Vydává studie,

---

³⁴ [Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě: Stop nenávisti: Evropa je ve svém postoji jednotná.](#)

³⁵ [European Parliament resolution of 18 January 2024 on extending the list of EU crimes to hate speech and hate crime.](#)

³⁶ Více na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/library/code-conduct-counter-illegal-hate-speech-online>.

³⁷ Více na: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/combating-hate-speech-and-hate-crime_en#the-high-level-group-on-combating-hate-speech-and-hate-crime.

příručky, sborníky nebo sociologické výzkumy.³⁸ Za pozornost stojí zejména výzkumy zaměřené na to, jak diskriminaci a předsudečné násilí zažívají jednotlivé dotčené komunity, včetně těch, které v ČR nejsou v současné době chráněny trestním právem (např. lidé s postižením).³⁹

Účel doporučení

Těmito doporučeními bychom rádi načrtli cestu, kterou by se měl boj s předsudečným násilím a nenávistnými projevy v ČR vydat. Plně si uvědomujeme, že zde navržená opatření budou realizována jen v případě, že se jich ujmou gestoři příslušných oblastí. K problematice předsudečného násilí a nenávistných projevů je nutné přistoupit nadrezortně (přístup tzv. „*whole-of-government*“), ale zároveň s respektem k již dnes fungujícím systémům, procesům a útvarům pod jednotlivými rezorty. Formu nezávazného expertního doporučení s konkrétními adresnými kroky jsme zvolili právě proto, abychom mezi jednotlivými gestory posílili vědomí o důležitosti zde popsanych opatření a motivovali je k jejich přijetí. Věříme, že koordinovaný postup, kde se každá instituce sama odpovědně zhostí své role, je při implementaci veřejných politik dlouhodobě nejfunkčnější. Tomu odpovídá i níže uvedené dělení našich doporučení do tří oblastí, podle toho, jak, resp. v jakém časovém horizontu, doporučujeme gestorovi s nimi naložit. Současně je třeba podotknout, že doporučení směřují i vůči nestátním aktérům, z řad médií, zprostředkovatelů internetových služeb nebo organizací občanské společnosti. Tento přístup je založený na zkušenostech ze zahraničí a premise, že bez aktivního zapojení a spolupráce s aktéry mimo státní správu, nemůže být nikdy zcela účinný.

Typy doporučení

Jednotlivá doporučení v tomto dokumentu jsme rozdělili do tří skupin podle toho, jak je lze používat.

Dlouhodobé cíle

Takto označujeme opatření reflektující ideální stav, ke kterému bychom měli synergicky směřovat. Lze s nimi tedy nakládat jako s určitými zásadami při přijímání různých politik i rozhodnutí. Nejde o úkoly, které by mohly být jednorázově splněny, ale o kontinuální body ke zohlednění.

Konkrétní podněty

Tento dokument není strategií. Opatření zde zahrnutá jsou v gescích různých úřadů. Proto zde nemluvíme o úkolech. Zde obsažené konkrétní podněty ale odpovídají úrovni úkolu v akčním plánu, strategii nebo legislativním plánu. Uživatelé by měli zvážit zahrnutí těchto podnětů do svých strategických dokumentů a při nejbližší příležitosti je doplnit či revidovat.

Jednoduše dosažitelné cíle (koncept *low-hanging fruit*)

Takto označujeme kroky, které jsme vyhodnotili jako přínosné a zároveň bezprostředně realizovatelné. Uživatel by měl být schopen je realizovat v rámci své běžné činnosti. Tyto kroky

---

³⁸Více na: [Hate crime | European Union Agency for Fundamental Rights](#).

³⁹ Více na: [Equality, non-discrimination and racism | European Union Agency for Fundamental Rights](#).

považujeme též za atraktivní pro jejich kombinaci reálného dopadu a relativně nízkou míru náročnosti implementace.

Uživatelé doporučení

U každého doporučení jsme identifikovali uživatele. Tím je typicky instituce, která je za danou oblast nějakým způsobem odpovědná – například u legislativy gestor, u komunikace tiskové a strategicky-komunikační útvary, u tvorby strategie příslušný rezort dle kompetenčního zákona. Uživateli jsou však také subjekty, bez jejichž spolupráce by efektivní naplnění doporučení nebylo možné (například Ministerstvo financí u rozpočtových otázek), ale také subjekty mimo státní správu. Cílem doporučení je, aby byla čtena a využívána širším okruhem osob a institucí, než lze označit za „adresáty“. Uživatelem tak může být například i gestor strategie, který do své strategie zahrne úkol naplňující některá z doporučení.

Principy a hodnoty

Předsudečnost spočívá v motivu a je nezávislá na skutečné identitě oběti

Nezáleží na tom, zda je domněnka pachatele, že oběť je příslušníkem určité skupiny, pravdivá. Předsudečnost daného činu spočívá už v tom, že pachatel jedná z nenávisti či jiné silně negativní pohnutky vůči určité skupině. Předsudečný motiv je zásadní také pro další účely jako prevence a boj proti předsudečnému násilí. Proto je vhodné ho zaznamenávat, sbírat o něm data a zohledňovat v politikách. Sebeidentifikace oběti s danou skupinou není podmínkou proto, aby byl čin považován za předsudečný incident. Je-li však oběť příslušníkem dotčené komunity může její pohled pomoci identifikovat předsudečný motiv.

Nenávistné projevy a předsudečné násilí mají širší dopady než jen na danou oběť

Předsudečné útoky, včetně útoků verbálních, jsou předně vysoce traumatizující pro individuální oběti. Velice intenzivně však bývají vnímány i dotčenými skupinami a komunitami a mají zásadní dopad na vnímání jejich postavení ve společnosti. Vytvářejí pocit nedůvěry a strachu, který se může projevat skrýváním své identity či odlišnosti. Nedostatečná reakce veřejné správy i dalších společenských institucí může posilovat nedůvěru ve státní orgány. To znamená, vedle dalších propadů v hlášení incidentů oběťmi, též obtížnější začlenění příslušníků dotčených komunit do většinové společnosti, včetně například školství nebo zaměstnání. Přítomnost nenávistných projevů negativně ovlivňuje nejen dotčené komunity, ale i celou společnost. Nenávistné projevy mohou dále podněcovat předsudečné násilí a posouvat veřejné mínění například tím, že dehumanizují dotčené skupiny nebo jim kladou za vinu celospolečenské problémy. Pokud stát problematiku předsudečného násilí nebo nenávistných projevů neřeší vůbec, nebo tak činí nedostatečně a nekomplexně, může dojít k eskalaci násilí, které představuje bezpečnostní hrozbu jak pro příslušníky dotčených komunit, tak pro celou společnost.

Předsudečné jednání není podmnožinou politického extremismu

Nenávistné projevy a předsudečné násilí nejsou výhradní doménou konkrétního politického proudu myšlení, ani nejsou omezeny na krajní konce politického spektra. Je třeba na ně nahlížet jako na celospolečenský problém. Rámování extremismem také zdůrazňuje bezpečnostní a

politické aspekty předsudečného jednání na úkor aspektů sociálních. Přitom spojování dotčených skupin se sociálními problémy je častým spouštěčem nenávistných projevů, který se vyskytuje i v médiích a politice hlavního proudu. Pokud je kladen důraz pouze nebo zejména na boj s extremismem, aniž by byla dostatečně brána v potaz podstata předsudečných trestných činů, může docházet k upozadění samotné oběti předsudečného incidentu. Podle mezinárodních doporučení i závazků ČR by přitom oběť měla být ve středu všech veřejných politik proti předsudečnému násilí a nenávistným projevům.

Doporučení v konkrétních oblastech

Kontinuální a účinná mezirezortní spolupráce

Klíčem k úspěšnému řešení tak komplexní, mezioborové a mezirezortní problematiky, jakou předsudečné násilí a nenávistné projevy bezpochyby jsou, je v první řadě koordinovaná mezirezortní spolupráce, založená na inkluzivním a partnerském zapojení občanské společnosti, expertů i dotčených skupin. Takovou potřebu, vycházející z mezinárodních doporučení i osvědčených dobrých praxí, potvrdilo i fungování pracovní skupiny vládní zmocněnkyně pro lidská práva, která stála u zrodu těchto doporučení. „Nultým“ doporučením, které umožní účinnou a koordinovanou implementaci doporučení ostatních, je proto zajistit pokračování a institucionalizaci mezirezortního přístupu k předsudečnému násilí a nenávistným projevům po vzoru zahraničních dobrých praxí i pracovní skupiny vládní zmocněnkyně.

0	<p>Zajistit pokračování a institucionalizaci mezirezortního přístupu k předsudečnému násilí a nenávistným projevům</p> <p>Stát by měl zajistit trvalý koordinovaný a mezirezortní přístup k předsudečnému násilí a nenávistným projevům po vzoru zahraničních dobrých praxí i pracovní skupiny vládní zmocněnkyně. Účinné, dlouhodobé a udržitelné fungování takové mezirezortní pracovní skupiny může zajistit její institucionalizace a pevné ukotvení v rámci státní správy. Dle mezinárodních doporučení a dobrých praxí v zahraničí by příslušná spolupráce měla být založena na stručném, obecném, ale písemně stvrzeném memorandu uzavřeném mezi klíčovými aktéry státní správy, kteří by tak vyjádřili svůj dlouhodobý zájem a závazek věnovat se danému tématu, investovat do řešení konkrétních problémů čas a zdroje, sdílet navzájem relevantní data a informace a samozřejmě spolupracovat jednak vzájemně, v rámci státní správy, tak s občanskou společností. Sekretariát pracovní skupiny může být ukotven na jednom z klíčových rezortů, včetně Úřadu vlády ČR, ale doporučuje se předsednictví na rotujícím základě tak, aby různé rezorty po určitou a omezenou dobu vždy přebíraly vůdčí roli.</p>
Typ	Uživatel
Jednoduše dosažitelný cíl	ÚV ČR, MV, PČR, NSZ, MSp

Vzdělávání a prevence

Prevence prostřednictvím vzdělávání, včetně osvěty o diverzitě a podpoře kritického myšlení, je klíčová pro dlouhodobé snižování předsudečných projevů a nenávisti ve společnosti. Vzdělávání je nástrojem k získávání vědomostí a dovedností, ale též hodnot a postojů vedoucích k respektování práv druhých. Tento proces začíná ve školách, ale pokračuje i v rámci profesního vzdělávání a celoživotního učení. Proto je třeba obecně posilovat hodnotu respektu k rozmanitosti a rovnému (spravedlivému) zacházení. Zejména je žádoucí posilovat

kompetence všech klíčových aktérů, včetně pedagogů, pracovníků veřejné správy nebo orgánů činných trestním řízení.

Školství

1	Revidovat metodiky pro školy	
	Pravidelně vydávat a revidovat metodiky a další materiály určené pro školy, aby se odstranily zastaralé stereotypy a předsudky. Zavést mechanismy pro posuzování, zda učební materiály nepodporují předsudečné postoje, stereotypní zobrazování určitých skupin nebo diskriminační zacházení.	
Typ		Uživatel
Konkrétní podnět		MŠMT

2	Zohlednit předsudečnost v rámci prevence a řešení šikany	
	Předsudečná šikana je specifickou hrozbou, která narušuje bezpečné školní prostředí. Proto je potřeba: a) metodicky ukotvit prevenci a intervenci ze strany vyučujících, b) ochranu vyučujících v případech, kdy jsou sami oběťmi zejm. ze strany rodičů, c) novelizovat metodický pokyn k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, aby došlo k odkázání oběti na konkrétní relevantní pomáhající organizace, a aby docházelo k evidenci a sběru dat o případech předsudečné šikany.	
Typ		Uživatel
Konkrétní podnět		MŠMT

3	Doplnit rámcové vzdělávací programy	
	Doplnit rámcové vzdělávací programy o očekávané výstupy zaměřené na diverzitu (rozmanitost) ve společnosti, prevenci nenávistných projevů, kritické myšlení, mediální gramotnost a digitální občanskou výchovu. Vzdělávání by mělo pokrývat různé formy nenávistných projevů, jejich příčiny a dopady, včetně historických i současných případů diskriminace.	
Typ		Uživatel
Konkrétní podnět		MŠMT

4	Školení pedagogických pracovníků a dalších pracovníků ve školství	
	Poskytnout pedagogickým pracovníkům, školním psychologům a školním metodikům prevence školení o rozpoznávání předsudečného násilí a nenávistných projevů a jejich řešení. V případě metodiků prevence lze vzdělání na téma předsudečné šikany a	

	pomoci obětem vyžadovat v rámci akreditace. Zahrnout praktické dovednosti pro zvládání obtížných diskusí, práci s citlivými tématy a budování empatie. Toto opatření může také zlepšit identifikaci ohrožených nebo radikalizovaných dětí ve školách, neboť se rapidně zvyšují projevy sebevražednosti, nebezpečného vyhrožování, psychických potíží a sebepoškozujícího chování u dětí a mládeže.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MŠMT

5	Vzdělávání budoucích pedagogických pracovníků
	Aby se téma předsudečné nenávisti, důležitosti prevence a řešení souvisejících problémů objevovalo při výuce relevantních předmětů a bylo zahrnuto do studijních plánů, je žádoucí v něm vzdělávat budoucí pedagogy na vysokých školách a vyšších odborných školách.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MŠMT, Národní akreditační úřad pro terciární vzdělávání, Akreditační komise pro VOV

6	Začlenit lidskoprávní principy do školních řádů
	Vytvořit školní prostředí, které je bezpečné a inkluzivní, kde se studenti cítí respektováni bez ohledu na svůj původ nebo identitu. To zahrnuje začlenění lidskoprávních principů do školních řádů a zakotvení zásad proti diskriminaci a na podporu rozmanitosti.
Typ	Uživatel
Jednoduše dosažitelný cíl	MŠMT, školy

Osvěta a vzdělávání veřejnosti

7	Podpora veřejné osvěty
	Rozvíjet kampaně a projekty zaměřené na zvýšení povědomí veřejnosti o rizicích spojených s nenávistnými projevy. Zapojit různé aktéry, jako je síť knihoven, kulturní instituce a nevládní organizace, do organizace seminářů a workshopů.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	Všechny relevantní orgány veřejné správy

8	Školení pro veřejný sektor
	<p>Zajistit dostupnost účinných a cílených vzdělávacích programů o předsudečném násilí a nenávistných projevech pro všechny, kteří se podílejí na prevenci a boji proti nenávistným projevům, včetně členů a zaměstnanců donucovacích orgánů, bezpečnostních složek, státních zastupitelství, soudnictví, pracovníků zdravotnických služeb a dalších veřejných institucí. Je důležité, aby tito lidé uměli rozpoznat a vyhnout se používání nenávistných projevů, byli citliví k potřebám osob a dokázali jim pomoci při hledání nápravy. Dále by měli být schopni reagovat na používání nenávistných projevů ostatními, hlásit je a omezit jejich dopad na postižené osoby. Přitom lze využít expertizy zahraničních partnerů jako OBSE/ODIHR nebo Rada Evropy.</p> <p>Tohoto cíle lze dosáhnout:</p> <p>Ve vztahu k Policii ČR skrze začlenění téma postihu předsudečného násilí a pomoci obětem tohoto násilí do základní odborné přípravy a povinných kurzů celoživotního vzdělávání. Lze přitom využít externích odborníků (včetně mezinárodních – například OBSE/ODIHR, FRA) nebo s nimi spolupracovat na vzdělávání školitelů. Vzdělávací materiály pravidelně aktualizovat vzhledem ke kontinuálnímu vývoji předsudků a skupin jimi ohrožených.</p> <p>Ve vztahu k soustavě státního zastupitelství je možné vzdělávat skrze průběžné doškolování specializovaných státních zástupců kurzem PAHCT. Vhodné je též šíření příručky Hate Crime Prosecution at the Intersection of Hate Crime and Criminalized 'Hate Speech': a Practical Guide od OBSE/ODIHR.</p>
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	ÚV ČR, PČR, Nejvyšší státní zastupitelství a všechny relevantní orgány veřejné správy

9	Podpora <i>counterspeech</i> (protiprojevů)
	<p>Rozvoj projektů zaměřených především na tvorbu <i>counterspeech</i> a posílení mediálních schopností a aktivizace novinářů a influencerů. Zajistit, aby veřejná komunikace byla založena na důkazech a respektovala lidská práva.</p>
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	ÚV ČR, MK a další relevantní orgány veřejné správy

10	Vzdělávání v digitální gramotnosti
	<p>Poskytnout dětem, mládeži i širší veřejnosti znalosti a dovednosti potřebné pro rozpoznávání a zvládání nenávistných projevů online. To zahrnuje bezpečné používání internetu, schopnost identifikovat nenávistné obsahy, dezinformace a mýtinformace, syntetický (AI-generovaný) obsah a praktické kroky, jak na ně reagovat.</p>

Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MŠMT a další relevantní orgány veřejné správy, NÚKIB

Budování kapacit a institucionální spolupráce

11	Podpora spolupráce mezi školami a komunitami
	Iniciovat spolupráci mezi školami, komunitními centry, nevládními organizacemi a dalšími institucemi, aby se vytvořily komplexní preventivní programy. Zahrnout i spolupráci s rodiči a místními autoritami, aby se podpořila prevence nenávistných projevů už v raném věku.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	Zřizovatelé škol, MŠMT, organizace občanské společnosti

12	Budování partnerství na mezinárodní úrovni
	Podporovat mezinárodní spolupráci a sdílení osvědčených postupů v oblasti vzdělávání, prevence i odpovědi na předsudečné násilí a nenávistné projevy. Využívat zkušeností a materiálů vytvořených v rámci projektů UNESCO a dalších mezinárodních organizací.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	MŠMT, zřizovatelé škol

Komunikace a média

Tato oblast pokrývá jak doporučení směřující k podobě informačního prostředí, tak k tomu, jakým obsahem jej naplňujeme. Zásadním systémovým krokem je nastavit toto prostředí tak, aby neposilovalo nenávistné projevy. To je otázka například doporučovacích algoritmů online platforem nebo (sebe)regulace v rámci novinářské profese. Kromě toho je ale potřeba též odpovědný přístup všech relevantních institucí a aktérů v rámci jejich vlastního obsahu, například v činnosti tiskových mluvčí úřadů.

Státní orgány a veřejní činitelé

13	Informovat o PN a NP
	Orgány veřejné správy by v rámci strategické a akutní komunikace měly aktivně informovat o předsudečném násilí a nenávistných projevech, a to nejen s cílem předcházení eskalaci násilí, ale i s cílem posilování společenské koheze, tolerance a respektu k odlišnostem ve společnosti, a to dostatečně citlivou formou při zohlednění všech relevantních aspektů a forem (rasismus, anticiganismus, homofobie, transfobie, ableismus apod.). Pro výše uvedený účel by měly být posilovány jejich komunikační

	dovednosti skrze nabídku školicích kurzů a podpůrných materiálů. Součástí komunikace by mělo být informování o aktivitách státní správy týkajících se boje s předsudečným násilím a nenávistnými projevy, o legislativních změnách, vydávaných zprávách, strategiích či metodikách, o vzdělávacích či osvětových aktivitách. To je vhodné činit skrze průběžnou komunikaci konkrétních aktivit včetně komunikace na sociálních sítích, ale též skrze úpravu příslušných sekcí webových stránek.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	Všechny relevantní orgány veřejné správy

14	Komunikovat předsudečný motiv u konkrétních kauz
	Policie, státní zastupitelství a soudy by měly v rámci komunikace využívat systémů zaznamenávání předsudečných motivů a informovat o jejich existenci v rámci komunikace k jednotlivým kauzám, jestliže tomu nebrání jiný zákonný zájem. Informace, že je v dané kauze vyšetřován možný předsudečný motiv, je vzkazem nulové tolerance k předsudečnému násilí, který je pro dotčené komunity důležitý, i kdyby se v pozdější fázi vyšetřování ukázalo, že takový motiv nebyl přítomen.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	OČTŘ a další státní orgány v oblasti bezpečnostní politiky

15	Nešířit předsudečné projevy
	Vlivní činitelé, jakými jsou členové vlády, politici ve volených funkcích a politické strany, nejen v souvislosti s vypjatou předvolební rétorikou, by se měli ve svém vyjadřování vyhnout nenávistným projevům a stejně tak je nešířit ani neschvalovat. Tomu může pomoci například dobrovolné přijetí etických kodexů, mimo jiné v rámci Parlamentu České republiky.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	Veřejní činitelé

16	Vytvořit metodiku pro komunikaci ve vztahu k PN a NP
	Vytvořit metodiku pro komunikaci tiskových mluvčích, OČTŘ, útvarů strategické komunikace a dalších zainteresovaných subjektů ve vztahu k předsudečnému násilí. Ta by měla obsahovat vytipování krizových oblastí, stanovení priorit, nadefinování rizik a rozpracování možností a mantinelů trestního řádu. Toto lze dále doplnit o expertizu a dovednosti krizové komunikace jako nástroje prevence a včasné reakce v případě násilných eskalací. Do tvorby metodiky by měly být zapojeny též oběti a dotčené komunity.

Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	OČTŘ, další státní orgány v oblasti bezpečnostní politiky, tiskové a strategicky komunikační útvary

17	Posilovat systém včasné výstrahy
	Nadále posilovat systém včasné výstrahy (<i>early warning</i>) pro potřeby rychlých koordinovaných komunikačních intervencí v případech eskalace napětí a nesnášenlivosti, kde hrozí projevy předsudečného násilí.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	OČTŘ a další státní orgány v oblasti bezpečnostní politiky

18	Iniciovat celorepublikovou kampaň
	Zahájit seriózní diskuzi na téma celorepublikové informační kampaně s jasně definovanými cílovými skupinami, rozpočtem a očekávaným zásahem (evaluací). Klíčová je synergie jednotlivých účastníků a rozdělení kompetencí.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	ÚV ČR, MV, PČR, SZ, MSp, soudy a další státní orgány v oblasti trestní justice, tiskové a strategicky komunikační útvary

19	Vytvořit informační portál pro oběti trestných činů
	Aktuálně neexistuje přehledný webový portál pro oběti trestných činů, který by byl centralizovanou platformou s informacemi pro všechny podskupiny obětí, včetně zvláště zranitelných obětí a obětí předsudečného násilí. Sjednocený přístup napříč skupinami je výrazně efektivnější, než kdyby musely oběti vyhledávat a vybírat mezi množstvím různých webových stránek. Jako určitý základ je možné využít článek „Informace pro oběti trestných činů a zasažené mimořádnými událostmi“ na webu Policie ČR ⁴⁰ .
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MSp, MV, PČR

20	Vytvořit příručku nebo informační portál pro veřejnost
----	--

⁴⁰ [Informace pro oběti trestných činů a zasažené mimořádnými událostmi – Policie České republiky.](#)

	<p>Policie, státní zastupitelství a soudy by měly vytvořit srozumitelnou a vizuálně atraktivní příručku nebo informační webový portál pro veřejnost, kde by byly nastíněny mantinely veřejně akceptovatelného projevu, srozumitelné vysvětlení funkce a procesů v rámci OČTŘ (se zvláštním důrazem na formu srozumitelnou a doručitelnou těžko oslovitelným skupinám), a dále doporučení pro oběti či jejich blízké, jak se v případech předsudečného násilí zachovat, jak bránit svá práva a využívat právní možnosti a podpůrné či jiné poradenské služby, včetně odkazu na organizace poskytující relevantní služby obětem.</p>
Typ	Uživatel
Jednoduše dosažitelný cíl	MV, PČR, SZ, MSp, soudy a další státní orgány v oblasti trestní justice, tiskové a strategicky komunikační útvary

Regulace v oblasti médií a komunikace

21	<p>Vytvořit a implementovat strategie ohledně škodlivého obsahu online</p> <p>Státní správa by měla vytvořit a implementovat strategii, která se věnuje zjišťování a čelení příčinám škodlivého obsahu online, včetně projevů spadajících do kategorie dezinformací, negativních stereotypů nebo stigmatizace některých skupin. Tímto jsou myšleny obsahy, které nejsou protiprávní, ale vedou k posilování předsudků a marginalizaci menšin.</p>
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	MV, ÚV ČR, MPSV, MZ, MSp

22	<p>Využívat nástroje, zdroje a inspiraci z EU</p> <p>Státní správa by měla využívat nástroje, finanční zdroje a dobrou praxi pro čelení předsudečnému násilí a nenávistným projevům v rámci Evropské unie a její legislativy, například v rámci Skupiny na vysoké úrovni EU k boji s nenávistnými projevy a předsudečným násilím (<i>EU High Level Group on combating hate speech and hate crime</i>) či v rámci struktur a nástrojů DSA a návazných aktivit Komise.</p>
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	MPO, ČTÚ, MK

23	<p>Zohlednit PN a NP v činnosti regulátorů</p> <p>Státní orgány, které vystupují v roli regulátora relevantních odvětví (zejm. médií, elektronické komunikace, reklamy), by měly mít jasnou politiku, např. na úrovni</p>
-----------	---

	metodiky a interních procesů, jak mohou přispívat k čelení nenávisným projevům a předsudečnému násilí v rámci své činnosti a svých pravomocí.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	Úřady v roli sektorového regulátora (RRTV, ČTÚ, ÚOOÚ, ÚDHPSH aj.)

24	Využívat příkazy proti nezákonnému obsahu dle nařízení o digitálních službách (DSA)
	V boji s nezákonným obsahem by měla státní správa, včetně OČTŘ a správních orgánů, využívat příkazy k přijetí opatření proti nezákonnému obsahu dle článku 9 DSA. Za tímto účelem je potřeba upravit, jaké orgány jsou k vydávání těchto příkazů příslušné. To může vyžadovat přijetí relevantní legislativy, zejm. novelizaci zákonů upravujících působnost orgánů státní správy příslušných k posuzování otázek PN a NP. Za tím je účelem je namísto komplexně zmapovat celou škálu nezákonného obsahu, tj. ne pouze trestního. Toto doporučení předpokládá též dokončení legislativního procesu návrhu zákona o digitální ekonomice, což je nutný krok v implementaci DSA.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	Příslušné rezorty pro různé typy nelegálního obsahu (MPO, MF, MV, MSp)

25	Vytvořit konzultační mechanismus pro tzv. <i>compliance</i> poskytovatelů digitálních služeb
	Součástí pomoci státních orgánů při nastavení politiky nezákonného obsahu poskytovatelů digitálních služeb může být vznik dobrovolného konzultačního mechanismu, např. expertního panelu, který pomůže platformám vyhodnotit soulad vnitřních moderačních procesů s právním řádem. Současně je však třeba brát na vědomí, že takový konzultační panel je nezávazný pro poskytovatele i úřad a nemůže být překážkou řádného výkonu dozorových a kontrolních pravomocí.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MPO/ČTÚ

Samoregulace v oblasti médií a komunikace

26	Vyvinout interní procesy pro předcházení rizik
	Poskytovatelé a zprostředkovatelé digitálních služeb (např. sociální sítě a další platformy) by měli vyvinout nebo aktualizovat své etické kodexy, jakož i interní procesy, které jim umožní detekovat, předcházet a čelit případům předsudečného násilí a nenávisných projevů. Zároveň by se měli podrobit pravidelným, nezávislým, podrobným a efektivním hodnocením rizik pro lidská práva v souladu s požadavky DSA.
Typ	Uživatel

Dlouhodobý cíl	Poskytovatelé a zprostředkovatelé digitálních služeb a jejich sdružení
----------------	--

27	Přijmout roli hlídacích psů ve vztahu k předsudkům a jejich vnějším projevům		
	Novináři, média a další aktéři by měli naplňovat roli hlídacích psů v demokratické společnosti; měli by mít svobodu informovat o předsudcích ve společnosti a nesnášenlivosti, jakož i jejich vnějších projevech (diskriminace, nenávistné projevy a předsudečné násilí), a využívat přitom různých nástrojů, stylů, forem a prostředků, které splňují požadavky přesnosti a spolehlivosti informací. Mezi ně patří například dostupnost informací o majiteli a redakci, rozlišení komentářů od zpráv, rozlišení reklam od obsahu, odpovědná práce se zdroji, nevyužívání tzv. clickbait titulků nebo praxe zveřejňování korekcí v případě faktické chyby.		
<table> <tr> <td>Typ</td><td>Uživatel</td></tr> </table>		Typ	Uživatel
Typ	Uživatel		
<table> <tr> <td>Dlouhodobý cíl</td><td>Média, poskytovatelé digitálních služeb a jejich sdružení</td></tr> </table>		Dlouhodobý cíl	Média, poskytovatelé digitálních služeb a jejich sdružení
Dlouhodobý cíl	Média, poskytovatelé digitálních služeb a jejich sdružení		

28	Zobrazovat rozmanitost ve veřejnoprávních médiích		
	Specificky veřejnoprávní média by měla ještě více než doposud přispívat ke společenské kohezi a meziskupinovému dialogu. Tomu může napomoci zobrazování a podporování perspektiv a zdrojů, které reflektují rozmanitost společnosti včetně zapojení příslušníků menšin do tvorby obsahu.		
<table> <tr> <td>Typ</td><td>Uživatel</td></tr> </table>		Typ	Uživatel
Typ	Uživatel		
<table> <tr> <td>Dlouhodobý cíl</td><td>Média, poskytovatelé digitálních služeb a jejich sdružení</td></tr> </table>		Dlouhodobý cíl	Média, poskytovatelé digitálních služeb a jejich sdružení
Dlouhodobý cíl	Média, poskytovatelé digitálních služeb a jejich sdružení		

29	Podporovat školení novinářů		
	Stát by měl podporovat nevládní organizace včetně univerzit nebo oborových asociací, a organizovat školení pro novináře a novinářky zaměřené na tvorbu inkluzivního obsahu a využívání nestereotypizujícího a nezraňujícího jazyka, a dále školení zaměřená na problematiku nenávistných projevů. Vhodné je rovněž školit novináře o tom, jak postupovat v případě, kdy obětí je sám novinář nebo novinářka.		
<table> <tr> <td>Typ</td><td>Uživatel</td></tr> </table>		Typ	Uživatel
Typ	Uživatel		
<table> <tr> <td>Dlouhodobý cíl</td><td>ÚV ČR, MK a další příslušné rezorty</td></tr> </table>		Dlouhodobý cíl	ÚV ČR, MK a další příslušné rezorty
Dlouhodobý cíl	ÚV ČR, MK a další příslušné rezorty		

30	Nastavit podporu pro oběti NP a PN mezi novináři a novinářkami
----	--

	Redakce by měly vypracovat sady interních pravidel pro případy, kdy se novináři a novinářky stanou oběťmi nenávistných projevů, včetně informací, na koho se obrátit a jaká podpora je k dispozici.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	Média a jejich sdružení

31	Přijímat kodexy chování
	K boji proti nezákonnému obsahu by poskytovatelé digitálních služeb též měli přijímat kodexy chování v souladu s čl. 45 nařízení o digitálních službách (DSA), za pomoci Evropské komise a dalších orgánů. Tyto kodexy slouží k řádnému uplatňování DSA, zejména úpravou vnitřních postupů při boji proti různým druhům nezákonného obsahu a systémovým rizikům. Měly by uvádět konkrétní cíle, zahrnovat ukazatele výkonnosti a zohledňovat potřeby a zájmy jednotlivců.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	Média, poskytovatelé digitálních služeb a jejich sdružení

32	Vyhýbat se urážlivým stereotypům a proaktivně přispívat ke společenské kohezi
	Novináři a média by se v rámci své snahy poskytovat přesné a věrohodné informace měli vědomě vyhýbat urážlivým stereotypům vůči jednotlivcům i skupinám. Zejména v souvislosti s informováním o tématech veřejného zájmu a během volebních období by měli věnovat prostor a mediální pokrytí rozmanitému spektru skupin ve společnosti. Také by se měli vyhnout podněcování k předsudečnému chování, například tím, že nebudou odkazovat na osobní charakteristiky v případech, kdy jsou tyto charakteristiky irelevantní.
Typ	Uživatel
Jednoduše dosažitelný cíl	Média, poskytovatelé digitálních služeb a jejich sdružení

Role občanského sektoru

33	Podpora <i>counterspeech</i> (protiprojevů)
	Rozvoj projektů zaměřených především na tvorbu <i>counterspeech</i> a posílení mediálních schopností a aktivizace novinářů a influencerů. Zajistit, aby veřejná komunikace byla založena na důkazech a respektovala lidská práva.
Typ	Uživatel

Dlouhodobý cíl	Celá veřejná správa
----------------	---------------------

34	Nastavit podmínky pro fungování NNO jako důvěryhodných oznamovatelů
	Specifickou a pro stát nenahraditelnou roli hrají organizace občanské společnosti v roli důvěryhodných oznamovatelů podle nařízení o digitálních službách (DSA) a v tomto ohledu je proto třeba tuto jejich roli podpořit. Tato podpora by měla spočívat zejména v informování organizací pomáhajících obětem trestných činů či pracujících s dotčenými skupinami o možnosti získat status důvěryhodného oznamovatele a o podmínkách, které je pro to potřeba splnit. Současně je nutné zajistit, aby existovaly dostupné finanční prostředky pro vykonávání této role, ať už skrze zprostředkování informací o nástrojích Evropské unie, pokud takové budou existovat, či skrze přímou finanční podporu této aktivity.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	Celá veřejná správa, ČTÚ, MF

Oznamování, zaznamenávání, vyšetřování a sběr dat

Zásadní výzvou pro předsudečné násilí i nenávistné projevy je skutečnost, že naprostá většina těchto incidentů není nahlášena vůbec a v některých případech k nahlášení dochází až delší dobu po incidentu. To se týká nahlášení ze strany obětí nebo svědků, a to jak státním orgánům (například Policii ČR), tak i neziskovým organizacím či soukromým online platformám. V zahraniční odborné literatuře se pro tento problém využívá pojem *under-reporting*. Důvody *under-reportingu* souvisejí s marginalizovaným postavením určitých skupin ve společnosti a jejich stigmatizací, ale i s předsudečným jednáním samotných představitelů státních orgánů a zkušenostmi obětí s takovým jednáním. Vedle toho je samostatným problémem nedostatečné, resp. neúčinné zaznamenávání. Specificky u **předsudečného násilí** jde o nutnost zaznamenávat potenciální předsudečný motiv incidentu, a to na základě tzv. indikátorů předsudečnosti. Pokud totiž takový element není včas OČTŘ zachycen, existuje velká pravděpodobnost, že věc (i) bude vyšetřována jako běžný trestný čin, tj. bez předsudečného motivu; (ii) specificky zranitelná oběť nebude včas identifikována za účelem poskytnutí adekvátní podpory; (iii) incident se jako předsudečný neobjeví v oficiálních statistikách, což snižuje jejich výpovědní hodnotu. U **nenávistných projevů** je situace jiná, neboť předsudečná povaha incidentu bývá zpravidla zřejmá ze samotného obsahu projevu a není třeba ji specificky odhalovat. Jinými slovy, ačkoli stíhání těchto trestných činů může narážet na jiné překážky (zajišťování důkazů nebo identity pachatele v online prostředí nebo možná kolize se svobodou projevu), o zaznamenávání a odhalování předsudečného motivu v praxi primárně nejde. I dle mezinárodních doporučení je proto nutné nenávistné projevy trestní povahy zaznamenávat, evidovat a vést o nich statistiky samostatně, odděleně od předsudečného násilí.⁴¹

⁴¹ Viz např. bod 53 Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy k boji s předsudečným násilím nebo body 78-87 [Všeobecného politického doporučení ECRI č. 15 k boji s nenávistnými projevy \(hate speech\)](#).

35	Oddělit data k předsudečnému násilí od souvisejících konceptů jako politický extremismus <ul style="list-style-type: none"> Jako předsudečné násilí (předsudečné trestné činy) je třeba zaznamenávat dvě skupiny trestných činů. Prvně jde o činy, které obsahují předsudečný motiv již ve své základní skutkové podstatě (např. § 355 TZ, hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob). Druhá skupina je tvořena trestnými činy, které by byly trestné i bez předsudečného motivu, ale k tomuto motivu je potřeba přihlídnout jako k přitěžující okolnosti nebo v rámci kvalifikované skutkové podstaty. Nenávistné projevy, diskriminace, nebo extremistické trestné činy je potřeba disagregovat od předsudečného násilí.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	PČR

36	Odstranit překážky při zaznamenávání předsudečného násilí <ul style="list-style-type: none"> Umožnit zaznamenávání potenciálních případů předsudečného násilí, což lze použít v případě, že zatím neexistují dostatečné důkazy předsudečného motivu, ale policie předběžně vyhodnotila, že o předsudečný motiv může jít. Mezinárodně aprobovaným nástrojem jsou tzv. indikátory předsudečnosti. Jako potenciální předsudečné násilí zaznamenávat všechny případy, které oběť či svědek vnímá jako motivované předsudečným motivem. Zaznamenávat předsudečný motiv i tam, kde se pachatel mylí ohledně identity oběti a jedná předsudečně vůči charakteristice, se kterou se oběť neidentifikuje, tak jak je to uvedeno v trestním zákoníku (skutečná či domnělá). Umožnit zaznamenávání předsudečného motivu u co nejširšího okruhu skutkových podstat trestných činů.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR

37	Přijmout samostatné, ucelené, srozumitelné a společné monitorovací definice předsudečného násilí a nenávistných projevů <p>Jednotné monitorovací definice jsou předpokladem pro spolupráci orgánů a porovnatelnost dat. Umožňují snadné předávání informace o existenci předsudečné pohnutky od prvního kontaktu s obětí až po soudní jednání. Nejde o zákonné definice, přičemž musí být:</p> <ul style="list-style-type: none"> samostatné, tj. specifická definice předsudečného násilí musí být odlišná od monitorovací definice nenávistných projevů; ucelené, tj. mají zahrnovat celistvou typologii jednání (násilí, poškozování majetku, vyhrožování, podněcování apod.) a všechny relevantní předsudečné
----	--

	<p>motivy, včetně těch motivů, které např. trestní zákoník explicitně nezmiňuje (např. pohlaví, sexuální orientace nebo zdravotní postižení) a podrobně disagregovaná i podle sub-kategorií – například u předsudků založených na náboženství nebo vyznání, kdy je potřeba zaznamenat, o jaké náboženství nebo vyznání jde;</p> <ul style="list-style-type: none"> • společné, tj. mají být přijímané jak policií, tak státním zastupitelstvím i soudy, aby bylo možné data propojit napříč stádii trestního procesu; • srozumitelné, tj. měly by být pochopitelné pro orgány činné v trestním řízení, oběti i veřejnost.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MV, PČR, MSp, NSZ

38	Umožnit zaznamenávání dodatečných údajů
	<ul style="list-style-type: none"> • Obecně řečeno, je potřeba zaznamenávat informace o oběti místo (případně nad rámec) informací o objektech trestných činů. • Důležitá je demografické informace oběti a pachatele (věk, pohlaví atd.). Přitom je potřeba zohlednit (zejména u etnicity), jestli jde o sebeidentifikaci dané osoby, nebo o vyhodnocení ze strany policie. • Je třeba brát v úvahu vícečetné předsudky. Předsudečné násilí může být motivováno více předsudečnými motivy zároveň, přičemž je třeba je zaznamenat všechny. • Místo, kde se předsudečné násilí odehrálo – lokační data umožňují sledování trendů na lokální i regionální úrovni.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR

39	Revidovat jazyk využívaný v číselnících ohledně předsudečného násilí
	<p>V současnosti je zaznamenávání předsudečného násilí založeno na číselnících v systému ETR (Evidence trestního řízení). Tyto číselníky však obsahují zastaralá a necitlivá označení některých skupin. Například se v nich zaznamenává rasa dle barvy kůže místo etnicity. Tyto číselníky je potřeba bezodkladně revidovat.</p>
Typ	Uživatel
Jednoduše dosažitelný cíl	PČR, MV

Proces zaznamenávání

40	Pravidelně vyhodnocovat systém zaznamenávání a sběru dat
	Systém by měl být hodnocen z hlediska přehlednosti a jednoduchosti zaznamenávacích formulářů či rozhraní a z hlediska toho, zda sbíraná data pokrývají relevantní demografie, skutkové podstaty a předsudečné motivy. Tohoto vyhodnocování by se měli účastnit řadoví policisté, policejní analytici, tvůrci politik, neziskové organizace a další stakeholdeři.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	PČR, MV

41	Motivovat jednotlivce k oznamování předsudečného násilí a nenávistných projevů
	S ohledem na problém under-reportingu je třeba pokračovat v budování důvěry mezi státními orgány, a zejména policií, na jedné straně, a dotčenými skupinami na straně druhé skrze informační činnost, podporu obětem a spolupráci s organizacemi občanské společnosti. Přínosem je též informování o nástrojích, které již existují, zejména o možnosti podat trestní oznámení ohledně předsudečných projevů online prostřednictvím formuláře na Portálu občana. Zároveň je vhodné zveřejňovat a dotčeným skupinám přístupným způsobem komunikovat data ohledně předsudečného násilí včetně policejní odezvy.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	OČTŘ, tiskové a strategicky komunikační útvary MV, PČR, GIBS, MSp

42	Vytvořit metodiku a nástroje pro zaznamenávání předsudečných trestných činů
	V rámci stávajícího policejního systému je potřeba vytvořit specifickou metodiku a nástroje pro zaznamenávání předsudečného násilí a nenávistných projevů, které budou vycházet z monitorovacích definic a budou srozumitelné a přehledné pro uživatele, kteří nemusí být experty na dané oblasti. Zatímco vyšetřování předsudečných trestných činů by mělo být vždy v kompetenci metodicky jednotně vedených specialistů, rozpoznat předsudečné násilí, tj. potenciální předsudečný motiv, by měl v ideálním případě každý příslušník policie. Pokud jde o nástroje, PČR by měla disponovat aktualizovaným IT nástrojem umožňujícím zaznamenávat předsudečný motiv na základě monitorovací definice a indikátorů předsudečnosti. Přinejmenším by pak adekvátním způsobem měly být upraveny písemné protokoly, které jsou součástí spisu. Dle mezinárodních doporučení lze uvažovat zejména o zahrnutí speciálního zaškrťovacího políčka do obecného formuláře pro hlášení trestných činů nebo o použití samostatného formuláře k zaznamenání relevantních informací o incidentech, které lze podle jednotné monitorovací definice považovat za potenciální předsudečné

	motivované trestné činy. Některé členské státy EU již zavedly systémy, kde je označování potenciálních trestných činů z nenávisti povinné a integrováno do obecného formuláře pro hlášení trestné činnosti, zatímco jinde je takový systém fakultativní.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR, MV

43	Nastavit procesy a odpovědnost za zaznamenávání a sběr dat
	Mělo by být jasně nastaveno kdy, kdo a jakým způsobem zaznamenává údaje o předsudečných trestných činech do systému. Nemělo by se stávat, že rozhodnutí, zda daný případ evidovat jako předsudečný, činí administrativní pracovník, který není zapojený do vyšetřování.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR

44	Zahrnout zaznamenávání předsudečného násilí do policejního vzdělávání
	Jak správně zaznamenávat předsudečné trestné činy a zejména předsudečné násilí, které je definované předsudečným motivem, by mělo být povinnou součástí policejního vzdělávání. To znamená zahrnutí do vzdělávání nových příslušníků, ale též do průběžného vzdělávání stávajících policistů. Při tvorbě vzdělávacího obsahu je žádoucí spolupracovat s organizacemi občanské společnosti, které mají zkušenosti s prací s oběťmi.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR

Vyšetřování, stíhání a trestání

45	Školit příslušníky PČR, NCTEKK a GIBS, jakož i státní zástupce a soudce v rozpoznávání a vyšetřování předsudečných trestných činů
	Příslušníci PČR, NCTEKK a GIBS, státní zástupci a soudci by měli být systematicky a na základě jejich specializace nebo zaměření školení v rozpoznávání, vyšetřování, stíhání a trestání předsudečných trestných činů. Využity by přitom měly být mezinárodně ověřené školicí metodiky a materiály (OBSE/ODIHR, Rada Evropy, CEPOL) a do školení i do jeho přípravy by měl být zapojen občanský a akademický sektor, který je relevantní pro adaptaci školení na situaci v ČR. Školení musí být zaměřeno též na práva obětí a specifika obětí předsudečné trestné činnosti jako zvlášť zranitelných obětí. Cílem školení je zajistit i přístup obětí k podpoře, péči, bezplatné komplexní pomoci a spravedlivému procesu.

Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	PČR, NCTEKK, GIBS, JA ČR

46	Metodicky sjednotit praxi jednotlivých útvarů PČR, NCTEKK a GIBS, zajistit specializaci a jasně vymezit metodologické vedení uvnitř příslušných orgánů, resp. útvarů
	<p>Praxe PČR se napříč regiony ČR liší. Z metodologického hlediska by měl vůči PČR zásadní roli sehrávat NCTEKK, nicméně jeho možnosti jsou vůči krajským nebo obvodním útvarům z hierarchických důvodů omezené; GIBS je pak nezávislou institucí. Pro vyšetřování předsudečných trestných činů je třeba nastavit jednotný postup napříč všemi policejními orgány. Posílena by přinejmenším měla být specializace PČR na krajské a v ideálním případě i na obvodní úrovni. Současně by měla být prostřednictvím interních pokynů jasně vymezena kompetence a hierarchie napříč příslušnými strukturami policejních složek, vždy s jediným centrálním metodickým vedením ústředí příslušné instituce. Role státních zástupců by měla být maximálně posílena zejména v oblasti vyšetřování trestně postihovaných nenávistných projevů, kdy je třeba důsledně vyvažovat ústavně zaručenou svobodu projevu. Je vhodné aktualizovat příručku MV, NSZ a In IUSTITIA o předsudečných verbálních trestných činech.</p>
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR, NCTEKK a GIBS

47	Metodicky zajistit konzistentní kvalifikaci předsudečných trestných činů	
	<p>Potřeba zajistit konzistentní praxi se zejména týká souběhu násilných trestných činů a verbálních trestných činů, jakými jsou např. podněcování k nenávisti nebo k omezování práv a svobod nebo hanobení. Nemělo by se stávat, že jsou takové činy posuzovány odděleně, pokud mezi nimi existuje souvislost – například jestliže ke slovnímu hanobení dochází během fyzické potyčky, je potřeba násilný trestný čin kvalifikovat jako předsudečné násilí a k tomu přiřadit adekvátní skutkovou podstatu (např. ublížení na zdraví s předsudečným motivem dle § 146 odst. 2 písm. e) TZ). Problematikou stíhání kriminalizovaných nenávistných projevů se zabývá příručka Hate Crime Prosecution at the Intersection of Hate Crime and Criminalized 'Hate Speech': a Practical Guide od OBSE/ODIHR z roku 2024, kterou je vhodné přeložit do češtiny a rozšířit mezi státními zástupci.</p>	
Typ		Uživatel
Konkrétní podnět		OČTŘ

Sběr dat

48	Propojit systémy
----	-------------------------

	Aby bylo možné efektivně pracovat s daty, je nutné propojit systémy policie, státního zastupitelství a soudů, což umožní sledování jednoho případu v rámci celého trestního procesu.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	OČTŘ, MV, MSp

49	Pravidelné vyhodnocování statistik
	Je třeba nastavit model pravidelného společného vyhodnocování toho, co ukazují statistiky o ochotě obětí hlásit předsudečné násilí či nenávistné projevy a o efektivitě trestního řízení a jeho stádií. Na tomto vyhodnocování by měly spolupracovat zejm. policie a státní zastupitelství.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	OČTŘ

50	Pravidelné zveřejňování zaznamenaných dat
	Měla by být zveřejňována data, která propojují a porovnávají jednotlivá stadia trestního řízení: <ul style="list-style-type: none"> • Počty případů s obviněním/obžalobou/odsouzením. • Délka trvání řízení. • Informace ohledně výsledku řízení/rozsudku, zejm. výše trestu. Data by měla být prezentována v disagregované podobě, aby bylo možné například rozlišit mezi protimuslimskými či protiromskými předsudečnými trestnými činy. Součástí by měla být i odpovídající interpretace dat.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	OČTŘ, MV, MSp

Doplňkové metody sběru dat

51	Sbírat statistiky ohledně předsudečných incidentů netrestní povahy řešených na úrovni samospráv, výsledky zpracovat do analýzy
	S předsudečnými incidenty netrestní povahy, tj. zejména ve formě přestupků, se setkávají též místní samosprávy. Proto je vhodné sbírat statistiky i na jejich úrovni a následně z těchto dat zpracovat analýzu, která může pomoci identifikovat mezery, jako jsou např. nežádoucí nejednotnost v rozhodovací praxi, faktická nevymahatelnost práva a snížená či absentující ochrana obětí. Analýza by též měla obsahovat přehled

	judikatury soudů ohledně přestupků souvisejících s nenávisťnými projevy. Tento přehled může pomoci subjektům příslušným k vyšetřování a rozhodování v těchto věcech se lépe orientovat v tom, jaké projevy jsou protiprávní. Tento sběr dat a analýza by měly probíhat pravidelně či alespoň opakovaně. Analýza může být též podkladem pro tvorbu osvětových materiálů ohledně hranic svobody projevu.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR, MV, IKSP

52	Provádět výběrová šetření mezi oběťmi
	Data OČTŘ budou z důvodu nízké míry hlášení vždy ukazovat pouze část celkové situace, pomyslnou špičku ledovce. Proto je žádoucí využívat i další metody sběru dat, u kterých mohou být oběti sdílnější. Jednou z těchto metod jsou výběrová šetření používající dotazník. Dotazník by měl být formulován způsobem, který umožní porovnatelnost s oficiálními daty (využití monitorovacích definic). V rámci dotazníků je vhodné sbírat data o spokojenosti oběti s odezvou policie, vnímané míře (dalšího) nebezpečí, důvodech (ne)oznámení předsudečných incidentů policii, o tom, zda oběť ví o dalších obětech předsudečného násilí ve svém okolí, o tom, kde se mělo předsudečné násilí odehrát, a demografické informace o oběti. Ideálním postupem je zorganizovat dotazníkové šetření přímo cílené na oběti předsudečného násilí. Pokud to z ekonomických důvodů není možné, je vhodné zahrnout otázky o předsudečném násilí do existujících dotazníkových šetření, v takovém případě je však potřeba zajistit, že jsou mezi jejich respondenty dostatečně zastoupeni členové dotčených komunit. Inspirací mohou být výběrová šetření Agentury pro základní práva EU (FRA).
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR, IKSP

53	Vytvořit metodiku pro místní samosprávy
	Na základě získaných dat ohledně případů předsudečných incidentů řešených místními samosprávami je žádoucí vytvořit metodiku pro správní orgány v oblasti rozhodování, vyhodnocování a komunikování takových případů.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR, MV

54	Spolupráce na monitoringu s neziskovými organizacemi
	Oběti mají často v neziskové organizace větší důvěru. Zároveň neziskové organizace mají často dlouhodobá a metodicky kvalitně zpracovaná data o předsudečném násilí

	z vlastní činnosti. Stát by měl monitoring ze strany neziskových organizací podpořit a zveřejňovat data NNO společně s oficiálními statistikami, aby je bylo možné porovnat.
Typ	Uživatel
Jednoduše dosažitelný cíl	OČTŘ, MV, MSp, ÚV ČR

Oběti

Předsudečné násilí může být pro oběti traumatickým zážitkem a může způsobovat nedůvěru vůči většinové společnosti včetně státních institucí. To představuje značnou výzvu a vyžaduje zajistit jednak citlivý přístup OČTŘ, ale též možnosti podpory i pro oběti, které příslušným orgánům svůj případ nenahlásí.

V rámci Policie ČR dochází k pozitivním změnám a existuje dobrá praxe ohledně práce s oběťmi citlivým způsobem. ÚSKPV vytváří povinný e-learning pro všechny policisty ohledně obětí trestné činnosti, včetně obětí předsudečného násilí. Příkladem dobré praxe je dlouhodobě pražský odbor extremismu a terorismu, nicméně posílena by měla být praxe v dalších regionech. Od 1. 11. 2024 působí v rámci Krajského policejního ředitelství hl.m. Prahy metodik pro oběti, který má na starosti optimalizaci přístupu k obětem na úrovni policie, síťování s poskytovateli služeb a metodickou vnitrorezortní podporu a kontrolu

Podporu obětí trestné činnosti může zajišťovat stát či nestátní aktéři (občanská společnost, advokáti). V Česku je funkční hybridní systém, ve kterém dominuje komplexní pomoc zajišťovaná obětem nestátními neziskovými organizacemi, a je doplněna podporou Probační a mediační služby, případně bezplatnou právní pomocí zajišťovanou advokáty. Financování nestátních aktérů pomoci obětem není dostatečné. Česko nemá ucelený strategický dokument věnující se péči o oběti, absentuje i silný participační orgán v podobě výboru v rámci Rady vlády pro lidská práva. To vše limituje jak péči o oběti, tak jejich přístup ke spravedlnosti, optimalizaci legislativy i veřejných politik jednotlivých rezortů. K prosinci 2024 se zpracování strategie péče o oběti nechce ujmout žádný ústřední orgán státní správy.

Níže uvedená doporučení cílí na posílení citlivého přístupu, informovanosti obětí, dostupnosti podpory a koncepčního/strategického uchopení oblasti podpory obětí.

55	Zajistit včasnou identifikaci zvláště zranitelných obětí
	Zvláště zranitelné oběti mají právo na podporu v průběhu celého procesu a ze začátku ji potřebují obzvláště. Proto je nutné, aby policisté vždy posoudili zranitelnost oběti při prvním kontaktu a zvláště zranitelné oběti odkázali na vhodnou podporu (tzv. <i>referral</i> , též níže). Jde přitom o zjišťování zvláštní zranitelnosti v úzké vazbě na specifika viktimizace, tedy na skutečnost, že oběti jsou napadány pro svoji nezměnitelnou osobnostní charakteristiku. Závažnost skutku a následky pro oběť je tedy nutné posuzovat v kontextu toho, jak náročná a stresová je pro menšiny interakce se systémem, kterého se obávají, nebo s ním mají špatné zkušenosti. Je potřeba vytvořit

	jednoduchou metodickou pomůcku ve spolupráci s poskytovateli služeb obětem a specialisty, která bude srozumitelná pro všechny příslušníky policie
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	PČR

56	Nastavit systém školení policistů k vedení rozhovorů s oběťmi citlivým způsobem
	Je potřeba nadále posilovat vzdělávání napříč policejními útvary v celé ČR v oblasti citlivého zacházení s oběťmi, včetně trauma respektujícího přístupu. Ve smyslu zákona o obětech trestných činů je žádoucí, aby oběti předsudečného násilí jako zvlášť zranitelné oběti vyslyšali k tomu vyškolení policisté (podobně jako dětské oběti nebo oběti sexualizovaného násilí).
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	PČR

57	Zajistit dostatečné financování podpory obětí předsudečného násilí
	Částky alokované k podpoře obětí na příslušných rezortech každoročně klesají, což ještě výrazně negativně ovlivňovala vysoká inflace. Vzhledem k výši běžných nákladů na podporu jedné zvlášť zranitelné oběti státní finanční podpora vystačí pouze na menšinu těchto obětí. Model podpory obětí v ČR stojí na zásadní roli nestátních poskytovatelů relevantních služeb obětem. Takový model je výrazně méně finančně nákladný než poskytování těchto služeb orgány veřejné správy. Nezabývá však ČR odpovědnosti za finanční zajištění těchto služeb. Je proto potřeba zajistit financování specializovaných služeb obětem, které odpovídá počtu těchto obětí a reálným nákladům na poskytnutí služby obětem.
Typ	Uživatel
Dlouhodobý cíl	MSP, MPSV, MV

58	Posílit roli metodiků pro oběti a styčných důstojníků pro menšiny a vyhradit na ni kapacity
	Metodická činnost je specifickou odborností a vyžaduje časovou investici. Proto ji nelze při zachování dostatečné kvality vykonávat nad rámec přímé vyšetřovací praxe. Na metodickou činnost by měla být vyhrazena odpovídající kapacita. Pozitivně je v tomto ohledu vnímána praxe v rámci Krajského policejního ředitelství hl.m. Prahy. Ta však v jiných regionech nemá obdoby.

	Role styčných důstojníků pro menšiny je velmi přínosná pro vzájemnou důvěru a spolupráci Policie ČR a komunit dotčených předsudečným násilím. Tato činnost si též zaslouží zvlášť vyhrazené kapacity, metodickou podporu a vzdělávání, včetně oblasti trauma-respektujícího přístupu při jednání s oběťmi a dotčenými skupinami či komunitami.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR, MV

59	Vykazovat případy a počty zvlášť zranitelných obětí v policejní statistice
	Systém ETŘ a v návaznosti na něj policejní statistika aktuálně eviduje objekt trestných činů, ne obětí, ani její status zvlášť zranitelné oběti. Je potřeba evidovat oběti jednak pro účely daného trestního řízení, ale též pro tvorbu statistik a následně politik, rozpočtů, podpory NNO atd.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR, MV

60	Posílit školení státních zástupců a soudců k problematice zvláště zranitelných obětí
	Necitlivý průběh soudního řízení či jednání může oběť retraumatizovat. Proto je žádoucí zásadním způsobem posílit školení státních zástupců a soudců k problematice zvláště zranitelných obětí. V budoucnu bude možné využít institut vzdělávacího plánu soudce, který je obsažen v návrhu tzv. „Lex Anička“ ⁴² , pokud tento návrh bude přijat. Ten určuje soudcům povinnost vytvářet si individuální plány vzdělávání a umožňuje předsedům soudů plán upravit s přihlédnutím k zařazení a znalostem soudce.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	JA ČR, soudy a soudci

61	Zajistit, že oběti předsudečného násilí mají v rámci peněžité pomoci právo na psychoterapii
	Právo na úhradu nákladů spojených s poskytnutím odborné psychoterapie mají oběti trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti a děti, které jsou obětí týrání. Tento výčet by měl být rozšířen o oběti předsudečného násilí jako zvlášť zranitelné

⁴² [Návrh novely zákona o soudech a soudcích, \(sněmovní tisk 747, v 9. období Poslanecké sněmovny\).](#)

	oběti, u kterých je častá traumatizace. Podle směrnice EU o obětech ⁴³ do kategorie zvláště zranitelných obětí totiž patří. Je tomu tak právě s ohledem na vysoce traumatizující účinek trestných činů spáchaných s předsudečným motivem, tedy kvůli něčí skutečné nebo domnělé etnicitě, barvě kůže, náboženství, sexuální orientaci, nebo genderové identitě. Tento traumatizující účinek potvrzují nejen rozsáhlé akademické a viktimizační studie, ale i praxe v ČR.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MSp, MF

62	Používat na výslechy vždy k tomu určené místnosti, nikoliv kancelář policisty
	Speciální výslechové místnosti jsou již dnes užívány například pro výslechy dětí nebo dalších zvláště zranitelných obětí. Je žádoucí je používat pro všechny oběti předsudečného násilí. V praxi jsou totiž využívány kanceláře policistů, což může být pro oběti značně nepříjemné až traumatizující. A to mimo jiné proto, že předsudečným násilím se v praxi zabývají stejní příslušníci jako extremismem, proto mohou například ve svých kancelářích skladovat extremistům zabavené předměty se symbolikou hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka. Lze též doporučit, aby k výslechu byl využíván audiovizuální záznam, který obětem umožní hovořit plynule, přirozeně odpovídat na otázky, a nejsou tak přerušovány písemnou protokolací, která jednak výslech prodlužuje, jednak hrozí i deformace výpovědi interpretací zapisujícího policisty.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR

63	Přijmout strategii k obětem trestných činů
	Strategie by měla být mezirezortní a řešit působnosti zejména v gesci Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva práce a sociálních věcí.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MV, MSp, MPSV, MZ, PČR

64	Zajistit dostupnost odborné podpory pro policisty prvního kontaktu
	Pro první kontakt policie s oběti včetně potenciálně zvláště zranitelných obětí samozřejmě nelze zajistit experta na problematiku podpory obětí. Nelze očekávat, že

⁴³ [Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV.](#)

	řadoví příslušníci pořádkové policie budou vybaveni expertizou v tomto tématu. Proto je potřeba zajistit, že příslušníci jsou informováni o tom, jakého experta mohou oslovit s žádostí o konzultaci. Tito experti zároveň musí mít vyhrazenou kapacitu a pravomoc takovou podporu poskytovat.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	PČR, MV

65	Nastavit systém předání (<i>referral</i>) při prvním kontaktu
	Toto opatření souvisí s identifikací zvláště zranitelných obětí, ke které musí docházet při prvním kontaktu s obětí. Jakmile při prvním kontaktu dojde k posouzení, že oběť je zvláště zranitelná, měla by být informována o možnostech podpory. Přitom je potřeba vzít v potaz, že různé oběti mohou mít výrazně různé potřeby. Proto by měly být vždy odkázány na nejvhodnější organizaci pro danou situaci (příslušně specializovaných organizací přitom typicky není mnoho, v oblasti předsudečného násilí je klíčová role organizace In IUSTITIA). Nelze očekávat, že každý příslušník bude expertem na tuto problematiku, proto je potřeba vytvořit, šířit a připomínat přehledný a stručný materiál, který pomůže identifikovat vhodnou organizaci.
Typ	Uživatel
Jednoduše dosažitelný cíl	PČR

66	Revidovat stávající poučení, aby byla pro oběti srozumitelnější
	Poučení oběti při prvním kontaktu je nutné dle více zákonů (zákon o Policii ČR, zákon o obětech TČ, trestní řád). Jde o rozsáhlé penzum informací, navíc podávané v době, kdy je oběť často značně rozrušená, čímž se snižuje její schopnost informace přijímat. Proto je potřeba revidovat stávající poučení se zaměřením na srozumitelnost jazyka a cílovou skupinu (děti, lidé s obtížemi porozumět, cizinci). Lze přitom využít metodiky Easy to read (MV).
Typ	Uživatel
Jednoduše dosažitelný cíl	PČR

Legislativa

Klíčovou právní úpravou pro oblast předsudečného násilí a nenávistných projevů je zejména trestní zákoník a zákon o obětech trestných činů. Důležitou roli ale hrají též procesní předpisy včetně trestního řádu a evropský právní rámec včetně primárního práva EU. Na tyto oblasti,

tedy zejména konkrétní trestné činy a procesní práva obětí, se též zaměřují doporučení níže. Doporučení legislativní povahy, které úžeji souvisí například s tématem komunikace, se nachází též v předchozích částech tohoto dokumentu.

67	Doplnit seznam kvalifikovaných skutkových podstat⁴⁴ U některých trestných činů, které mohou, ale nemusí být předsudečně motivované, není předsudečný motiv zvláštní přitěžující okolností. Doporučuje se přijmout novelu trestního zákoníku projednávanou jako sněmovní tisk č. 861, která zajistí, aby předsudečný motiv byl zvláštní přitěžující okolností u všech trestných činů, kde se v praxi vyskytuje. Jde např. o výtržnictví, sexualizované TČ apod. <i>Pozn.: Uvedený návrh by schválen vládou dne 13. 11. 2024.⁴⁵</i>
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	Zákonodárce (poslanci a senátoři)

68	Sjednotit výčet chráněných charakteristik⁴⁶ Zatímco v § 42 písm. b) TZ (obecná přitěžující okolnost) a v § 356 odst. 1 TZ (podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod) je uveden výčet chráněných charakteristik otevřený, výčet chráněných charakteristik v dalších relevantních základních a kvalifikovaných skutkových podstatách je taxativní a ty se proto nepoužijí v případě předsudečných motivů založených např. na skutečném nebo domnělém zdravotním postižení oběti, její sexuální orientaci nebo genderové identitě. Doporučuje se přijmout novelu trestního zákoníku projednávanou jako sněmovní tisk č. 861, která v řadě případů zajistí, aby byly při rozhodování o trestu brány v potaz i předsudečné motivy vůči skupinám, které nejsou pokryty stávajícím výčtem chráněných charakteristik. Výčty chráněných charakteristik u kvalifikovaných skutkových podstat by měly být co nejširší a přitom demonstrativní. U taxativního výčtu hrozí mezery, u příliš stručného demonstrativního výčtu hrozí výkladové nejasnosti a opomenutí některých důležitých charakteristik ve světle dostupných dat. <i>Pozn.: Uvedený návrh by schválen vládou dne 13. 11. 2024.⁴⁷</i>
-----------	--

⁴⁴ Řešeno v rámci probíhající novelizace trestního zákoníku.

⁴⁵ [ODok Portál - VeKLEP - Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním \(trestní řád\), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.](#)

[ODok Portál - VeKLEP - Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním \(trestní řád\), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.](#)

⁴⁶ Řešeno v rámci probíhající novelizace trestního zákoníku.

⁴⁷ Viz poznámka výše.

Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	Zákonodárce (poslanci a senátoři)

69	Zahrnout oběti předsudečného násilí jako zranitelné ex-lege nebo zajistit kvalitní individuální posuzování zranitelnosti oběti
	<p>V rámci transpozice připravované revidované směrnice EU o obětech⁴⁸ je vhodné rozšířit výčet obětí, které jsou automaticky považovány za zranitelné. Mezi těmito oběťmi by měly být i oběti předsudečného násilí. To zajistí přístup k podpoře, kterou tyto oběti potřebují.</p> <p>Tato změna je důležitá i kvůli chybějícímu individuálnímu posuzování zranitelnosti oběti. Jestliže neexistuje dostatečná kapacita, expertiza a kvalita posuzování potřeb jednotlivců, je třeba se přiklonit k považování obětí za zranitelné od samotného okamžiku, kdy je zaznamenán potenciální předsudečný motiv, a to na základě indikátorů předsudečnosti.</p> <p>Alternativou je vybudovat kvalitní (z hlediska včasnosti i správnosti) systém posuzování zranitelnosti oběti. Takový přístup je zdůrazňován v procesu revize směrnice EU o obětech, která však zatím nebyla přijata a může se měnit.</p>
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MSp

70	Pohledávky obětí by měly být super-přednostní
	<p>Občanský soudní řád rozlišuje mezi přednostními a nepřednostními pohledávkami v exekuci. Přednostní pohledávky jsou uspokojeny dříve. I v rámci přednostních pohledávek však existuje priorita – výživné se uspokojuje dříve než ostatní přednostní pohledávky. Podobně by pohledávky obětí měly být prioritizovány před jinými přednostními pohledávkami, zejm. některými pohledávkami státu, jako jsou daně, náklady trestního řízení a věznění, veřejné zdravotní pojištění nebo sociální pojištění.</p>
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MSp, MF

71	Podpořit rozšíření tzv. evropských zločinů (eurocrimes) o předsudečné násilí
	<p>ČR by měla podpořit návrh rozšířit čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU o předsudečné násilí. Tato změna primárního práva EU by umožnila snazší přeshraniční spolupráci policejních orgánů na stíhání předsudečného násilí. To je důležité proto, že předsudečné násilí má často přeshraniční charakter (například navádění k násilí online).</p>

⁴⁸ Více na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52023PC0424>.

	Evropská komise tuto změnu navrhla koncem roku 2021. Rámcová pozice ČR k uvedené iniciativě schválena nebyla. Rozšíření vyžaduje jednomyslnost, ta však chyběla vzhledem k dříve vyjádřeným postojům některých států V4.
Typ	Uživatel
Konkrétní podnět	MSp

Další zdroje

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV](#)

[Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec\(2022\)16 k boji s nenávisťnými projevy](#)

[Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec\(2024\)4 k boji s předsudečným násilím](#)

[Diagnostic Tool for Assessing National Hate Crime Victim Support Systems \(OSCE, 2021\)](#)

[Doporučení veřejné ochránčyně práv k nenávisťným projevům na internetu](#)

[Stíhání digitální nenávisti vůči Romům: Příručka opatření pro Českou republiku \(ERRC\)](#)

[What is the Digital Services Act and what does it mean for hate speech monitoring and responses? Key challenges in the implementation of the DSA – Facing Facts Network \(Co je nařízení o digitálních službách a co znamená pro monitorování a schopnost reagovat na nenávisťné projevy? – Klíčové výzvy v implementaci nařízení – Facing Facts Network\)](#)

[Předsudečné trestné činy – příručka pro soudce a státní zástupce – In IUSTITIA](#)

[Právo na právní pomoc a oběti předsudečné trestné činnosti – In IUSTITIA](#)

[Znáte jejich práva: sociální práce a lidé ohrožení násilím z nenávisti – In IUSTITIA](#)

[Já a oni jsme my: nápady a náměty pro multikulturní výchovu](#)

[Násilí z nenávisti, rasismus a média: jak nepsat černobíle o barevném světě – Klára Kalibová](#)

[CM/Rec\(2024\)4 Policing Hate Crime against LGBTI persons: Training for a Professional Police Response](#)

[Všeobecného politického doporučení ECRI č. 15 k boji s nenávisťnými projevy \(*hate speech*\)](#)

[Encouraging hate crime reporting - The role of law enforcement and other authorities \(FRA\)](#)

Odbor lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády ČR děkuje členstvu Pracovní skupiny k předsudečnému násilí a nenávisťným projevům, jakož i všem dalším, kteří se na přípravě tohoto materiálu podíleli. Najdete nás na [* linktr.ee/lidskaprava_uvcr](https://linktr.ee/lidskaprava_uvcr).